

Amarant

Magazine van Groep 7152

Jaargang 55

Nummer 3

JUNI 2026

In dit nummer:

- ◆ In Memoriam Lieke Marsman
- ◆ Eke Krijnen, neerlandicus en schrijver
- ◆ Sylvin Rubinstein, travestiet
- ◆ Homo-emancipatie in Nederland, deel 1
- ◆ Chartres , redelijk dichtbij, heel buitenlands
- ◆ De vrouw in de kunst: Gerda Wegener

Belle Tuinonderhoud

Tuinonderhoud, snoeiwerk en afvoer snoeiafval
Vakwerk voor een redelijke prijs
Particulier en zakelijk tuinonderhoud
Voorjaarsbeurt en najaarsbeurt
Levering beplanting, grond en mest
Volkstuinen
Zelf meewerken of delen van het tuinwerk zelf verrichten

Een unieke combinatie. Het kan dus toch nog! Vakwerk leveren, afspraken nakomen, advies en antwoord op uw vragen. Alles tegen een zeer gunstig uurtarief. Voor meer informatie over prijzen of voor het aanvragen van een offerte kunt u ons vrijblijvend mailen: belle.tuinonderhoud@planet.nl

Email: belle.tuinonderhoud@planet.nl

Tel: 06-53801335

roze
hulpverlening.nl

Jouw eigen website of
webshop? En ècht
betaalbaar?
www.hb-idee.nl
Gewoon even bellen: 06-51853535
(Hanny)

“Potten & Pannen” ontmoet vrouwen aan tafel! Kom je ook?

Een smaakvolle culinaire eetgroep voor vrouwen die van vrouwen houden, zonder opscheppen!

Kijk voor alle informatie/aanmelding op onze website.

www.pottenenpannen.simp-site.nl

E-mail: pottenenpannen1@gmail.com

Inhoudsopgave

Reportages

- 6 Eke Krijnen, neerlandicus en schrijver
- 10 Homo-emancipatie in Nederland, deel 1
- 20 Sylvain Rubinstein, travestiet
- 26 In Memoriam Lieke Marsman
- 35 Onderzoek naar online agressie geweld tegen vrouwelijke politici
- 38 Het Wilde Vrouwenpad
- 40 Historische klassiekers

Lezen

- 14 Kort verhaal van Anne Keen
- 22 Gedichten
- 37 Column Nyx

Cultuur

- 31 Ontdek het moderne in Kunstmuseum Den Haag
- 33 Vrouw in de kunst: Gerda Wegener

En verder voor jou...

- 4 Nieuws
- 9 Voor jou gelezen
- 13 Voor jou gegeten
- 17 Voor jou de natuur in
- 19 Voor jou aan het werk
- 23 Voor jou gezien
- 28 Voor jou beluisterd
- 39 Voor jou op reis
- 41 Niet te missen
- 42 Servicepagina
- 44 Vooruitblik volgende nummer

Al meerdere malen hebben we in het voorwoord laten weten dat onze club heel klein is. Zodra er ook maar iets gebeurt, hebben we een probleem. Dat was deze keer door ziekte het geval. Het gevolg is dan ook dat deze Amarant te laat is.

Toch hebben we weer mooie verhalen kunnen maken. Zoals bijvoorbeeld het eerste deel over de geschiedenis van de homo-emancipatie in Nederland. We deden onderzoek naar (online) agressie en geweld tegen vrouwelijke politici. We lasen een prachtig boek, beluisterden mooie muziek en zagen twee films.

Uiteraard nog veel meer pagina's vol verhalen, een column, kunst en cultuur. Weer genoeg te beleven denken we. Wij wensen je veel leesplezier.

Wij zijn altijd op zoek naar medewerkers, ook voor een eenmalig verhaal, gedicht of column. Wil jij incidenteel of voor langere tijd meewerken? Stuur dan je bijdrage naar: amarantmagazine@gmail.com

Adriëne Nijssen, hoofdredacteur

GEZIEN, GEHOORD, GELEZEN

Het laatste nieuws voor jou

Eerste Kamer ontvangt petitie voor verbod op 'lhbti+ genezing'

Verbied zogenaamde 'lhbti+ genezing'. Die oproep doen COC, slachtoffers en acht lhbti+ organisaties op dinsdag 2 juni in een petitie aan de Eerste Kamer. We roepen de senatoren op om het conversieverbod van D66, VVD, PRO, SP en Partij voor de Dieren te steunen. De Eerste Kamer besluit daar dinsdag over.

We overhandigen de Eerste Kamer ruim 8 duizend handtekeningen. Die zijn met steun van de acht organisaties verzameld door Jacques Zonne. Jacques was zelf slachtoffer van conversiehandelingen. Hij werd 2 jaar lang opgesloten om te 'genezen' van zijn homoseksualiteit. 'Je volledige identiteit wordt afgebroken. Dat trauma gaat nooit meer weg,' aldus Jacques. Met de petitie wil hij voorkómen dat iemand ooit nog slachtoffer wordt van zogenaamde 'lhbti+ genezing'.

COC pleit al zo'n vijftien jaar voor een verbod op conversiehandelingen. De belofte van zo'n verbod maakt deel uit van COC's Regenboog Stembusakkoord, dat in oktober werd getekend door lijsttrekkers en vertegenwoordigers van zeven politieke partijen.

r zijn in Nederland nog zeker vijftien aanbieders van conversiehandelingen, zo blijkt uit onderzoek van de Rijksoverheid. Duizenden mensen krijgen in ons land te maken met de pogingen tot 'genezing'. Conversiehandelingen lopen uiteen van 'therapieën', vakantiecampen, seminars en workshops tot gebedsgenezing en duivelsuitdrijving. Recent was Frontrunners Ministries van Tom de Wal in het nieuws, die ook zulke duivelsuitdrijvingen zou uitvoeren.

Conversiehandelingen zijn al verboden in Duitsland, Frankrijk, België, Spanje, Portugal, Griekenland, Malta en Cyprus. Mensenrechteninstanties van de Verenigde Naties tot de Raad van Europa roepen landen op tot een verbod op conversiehandelingen.

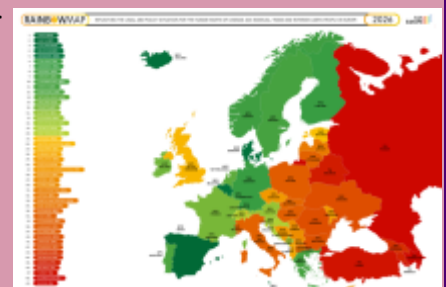
Nederland blijft steken op 13e plaats lhbti+ mensenrechtenranglijst

Nederland blijft steken op de 13e plaats van Europese landen die lhbti+ mensenrechten goed hebben geregeld. Dat blijkt uit de Rainbow Index, de ranglijst die de Europese regenboogorganisatie ILGA-Europe op 12 mei publiceert. COC en Transgender Netwerk roepen het kabinet op om snel een inhaalslag te maken en de kansen uit COC's Regenboog Stembusakkoord 2025 te verzilveren.

'Nederland liep voorop in de wereld toen we 25 jaar geleden het huwelijk openstelden voor paren van gelijk geslacht,' reageert COC-voorzitter Myrtille Danse. 'Nu bungelen we op de 13e plaats. Het is hoog tijd voor een inhaalslag, zodat iedereen in Nederland veilig en zichtbaar zichzelf kan zijn. Spanje, dat dit jaar voor het eerst de lijst aanvoert, laat zien dat het kan.'

Nederland scoort relatief slecht op de Index, onder meer omdat het kabinet geen stevige maatregelen neemt tegen discriminerend geweld, de 'transgenderwet' nog altijd niet is verbeterd en er geen wetten zijn om de mensenrechten van intersekse kinderen goed te beschermen. Over al deze zaken zijn in Nederland afspraken gemaakt door zeven politieke partijen in COC's Regenboog Stembusakkoord. Dat akkoord wordt uitgevoerd, stelt het regeerakkoord van D66, VVD en CDA. Er zijn echter nog geen concrete resultaten te melden.

Dit jaar voert Spanje voor het eerst de ILGA-ranglijst aan, nadat Malta jarenlang koploper was. Spanje zorgde afgelopen jaar o.a. voor wetgeving en beleid om de lhbti+ gemeenschap beter te beschermen en voor betere gezondheidszorg voor trans personen.

GEZIEN, GEHOORD, GELEZEN

Het laatste nieuws voor jou

Roze Lieverdje 2026 voor IHLIA LGBT heritage en Glenn Helberg

Tijdens het Roze Lieverdje Gala in Paradiso is het Roze Lieverdje 2026 uitgereikt aan IHLIA LGBTI Heritage. De prijs wordt tweejaarlijks toegekend aan vrijwilligers, organisaties of individuen die zich inzetten voor lhbt gemeenschappen.

IHLIA ontving de onderscheiding voor haar belangrijke werk in het bewaren van de queer geschiedenis. De organisatie beheert een omvangrijke collectie met meer dan 300.000 items, uit 150 landen, waaronder notulen, radio- en tv-programma's, foto's, boeken, buttons, stickers en andere queer memorabilia.

Bij het in ontvangst nemen van de prijs benadrukte Dewi Vrenegoor, Coördinator publieksprogrammering, dat de organisatie opgericht door vrijwilligers al 48 jaar bestaat en nog nooit eerder voor een prijs was genomineerd. Juist nu, in de turbulente wereld, snappen mensen het belang van een betrouwbare onafhankelijke organisatie die de queer geschiedenis documenteert en bewaard.

Naast IHLIA waren ook Queer to Support, Dora Melkonyan, Spread The Word IC en Papaya Kuir genomineerd voor het Roze Lieverdje 2026.

Tijdens het gala werd ook een Ere-Roze Lieverdje uitgereikt aan psychotherapeut Glenn Helberg. In een persoonlijke en indrukwekkende toespraak sprak hij over zijn eigen ziekte en hoe die hem dwong om zelf te helen. Tegelijk stond hij stil bij de vele mensen die hij en andere mentale zorg mensen mentaal heeft geholpen. Volgens Helberg is de prijs daarmee ook een erkenning van zorgarbeid.

Eerste Walk of Pride tegel gelegd!

Op 8 juli opent in Amsterdam een monument dat anders is dan alle andere: geen beeld op een sokkel, maar een wandeling. De Walk of Pride Amsterdam verbindt de Dam met het Homomonument op de Westermarkt via 53 bronzen tegels, gewijd aan personen die de lhbtqia+-emancipatie hebben gevormd. Vandaag is de eerste van een reeks van 53 tegels gelegd.

De route is niet willekeurig gekozen. De Dam was in de achttiende eeuw een plek van veroordeling: mannen werden er berecht voor sodomie. Een van hen was Jillis Bruggeman (1755 - 1803), een koopman uit Waddinxveen die als laatste persoon in Nederland ter dood werd veroordeeld voor seksuele handelingen met iemand van hetzelfde geslacht. De executie vond plaats in Schiedam. Zijn naam staat op de eerste tegel.

Aan het einde van de route ligt de Westermarkt met het Homomonument, het nationale monument voor homoseksuelen en lesbiennes die zijn vervolgd of gestorven tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hier viert Amsterdam sinds 1987 seksuele en genderdiversiteit. De Walk verbindt die twee plekken, van veroordeling naar viering.

EKE KRIJNEN

neerlandicus en schrijver

Eke Krijnen (1985) is neerlandicus en schrijver. Ze promoveerde op een onderzoek naar de samenwerking tussen scholen en ouders op het gebied van taalontwikkeling. Krijnen doceert taalwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. "Een echte ouder. Over queer ouderschap" is haar eerste boek.

Het kan overal gebeuren: in de speeltuin, op de rand van de zandbak. Bij de kapper, of voor haar eigen voordeur. Dat iemand vraagt aan Eke Krijnen: 'Van wie ben jij nou de échte moeder?' Krijnen is getrouwd met Maud, samen hebben ze twee kinderen: Kristoffer (8) en Ture (6). De vader van hun kinderen is Micha, een goede vriend die bij hen om de hoek woont. Kristoffer en Ture zijn op vaste dagen in de week bij Micha, de kinderen hebben twee huizen, twee moeders en een vader en vinden dat heel gewoon.

Maar voor de kapper en de buurvrouw is hun regenbooggezin excentriek, een afwijking van het standaardplaatje van een heterostel met kroost. Vandaar dat ze vragen stellen,

ook impertinente: hebben jullie het op de natuurlijke manier gedaan? Was het in één keer raak? Maar ook: ben jij de échte moeder van je zoon? Waarmee ze bedoelen: heb jij hem zelf gebarnd?

Waarom raakt die vraag je?

'Het doet pijn, omdat mijn kind mijn kind is. Als iemand vraagt "wie is de echte moeder", dan wordt er gesjord aan de band tussen ons. Het voelt als een ondermijning, alsof de grond onder onze voeten wordt weggetrokken. Ik weet dat mensen het niet zo bedoelen, maar het is wel het effect van zo'n vraag. Zeker als ze 'm stellen waar de kinderen bij zijn. Ik wil niet dat die voelen dat er getwijfeld wordt aan hun gezinsconstructie. Dat daar iets "onechts" aan zou zijn. Tegelijkertijd plant zo'n telkens herhaalde vraag bij mij zelf ook een zaadje van twijfel: ben ik wel goed genoeg als moeder? Voel ik Kristoffer, als niet-biologische moeder, genoeg aan?'

Wat is een echte moeder? Hoe definieer je moederschap in een niet-standaard gezin, welke rol speelt de biologie daarbij? Die vragen hielden Eke zo bezig dat ze er een boek over schreef: "Een echte ouder. Over queer ouderschap". Het is een prachtig geschreven memoir, een persoonlijk onderzoek naar de overweldigende ervaring van het ouderschap.

Bij Eke is het persoonlijke ook politiek: ze beschrijft de kwetsbare positie van het meeroudergezin in een heteronormatieve samenleving. Ze werpt de lezer "persoonlijke kluitjes" toe, "malse lappen vlees van mijn angsten, mijn twijfels, mijn ongemak en mijn geluk", maar wijst tegelijkertijd op systemische ongelijkheid. Queer ouders moeten hun plaats bevechten in Nederland en Ekes eigen gezin met drie ouders heeft géén legale status.

Het eerste hoofdstuk van "Een echte ouder" is ultrakort. Het heet "Feiten over het ontstaan van ons gezin (dan hebben we dit maar gehad)". Die feiten zijn: Micha leverde het sperma, Maud baarde Kristoffer, Eke baarde Ture. In werkelijkheid hebben Ekes gezinsleden andere namen.

Waarom wilde je graag een boek schrijven over queer ouderschap?

‘Omdat het er niet wás. Ik heb ernaar gezocht, maar de meeste boeken over moederschap zijn praktisch: in week 37 van de zwangerschap is je kind zoveel centimeter groot. Of de teksten zijn komisch, zo van: ‘je hebt lekkende tieten en je vriend snapt er niks van, die gaat alweer naar voetbal’. Ik vond weinig gelaagds over het moederschap, weinig literaire vertolkingen van die ervaring. En over queer ouderschap is echt nauwelijks geschreven. Alleen “De argonaute” van de Amerikaanse schrijfster Maggie Nelson, dat was een voorbeeld voor mij.’

In je boek raadpleeg je veel andere schrijvers, je bent naarstig op zoek naar herkenbare en betekenisvolle verhalen.

‘Ja. Ik heb Nederlands gestudeerd, dus lezen is mijn liefhebberij en mijn vak. Ik duid de wereld met verhalen, ze helpen me om vat te krijgen op wat ik zelf zie en ervaar. Maar ik denk ook dat maatschappelijke normen en waarden in verhalen zijn vastgelegd. Dat hét gezin bestaat uit een heteroman, een heterovrouw en hun biologisch verwante kinderen is ook maar een verhaal, het is een fictie. Over een gezin en over verwantschap kun je ook een ander verhaal vertellen. En dat doen wij met ons gezin.’

Voor het verhaal over jullie gezin moest je zoeken naar taal. Welke woorden miste je?

‘Heel concreet mis ik een woord voor Micha. Hij is de vader van mijn kinderen. Hij is niet mijn romantische geliefde en ook niet mijn gescheiden partner, daarom noem ik hem geen co-ouder, want dat woord associeer je met de situatie na een scheiding. Hij is iets heel intiems voor mij, hij geeft mijn leven vorm, net zoals mijn vrouw dat doet. Vriend is niet toereikend. Daarom noem ik hem maar gewoon Micha. Ik miste ook taal om mijn niet-biologische moederschap te beschrijven. Bijvoorbeeld hoe het is om je eigen kind geboren te zien worden. Ik was bij de bevalling van Kristoffer, ik zag een gerimpeld gezichtje met heel blauwe ogen en ik dacht: Ja, dit klopt. Dit is het koppie van Micha, dat zijn de ogen van Maud, dit is eigen. En dús is het mijn kind. Snap je? Over die ervaring had ik nog nooit gelezen. Sowieso zijn bevallingen nauwelijks beschreven in de literatuur, vanuit het perspectief van de ouder die erbij staat. De geboorte van Kristoffer was het heftigste dat ik ooit heb meegemaakt: het spant erom, het is een kwestie van leven of dood, je ziet je geliefde intens pijn lijden, je voelt je hulpeloos. Waar zijn al die vaders, waarom schrijven ze hier niet over?’

Jij droeg jullie jongste kind, jullie dochter Ture. In je boek beschrijf je dat deze ‘natuurlijke’ vorm van moederschap tegelijkertijd heel vervreemdend was.

‘Ik draag het liefst herenkleding en heel korte haren. Maar toen ik zwanger was, zag ik er ineens uit als een vrouw. Dat was aan de ene kant heel lekker, want mensen waren zó vriendelijk tegen me. Eindelijk was ik “normaal”, ik deed precies wat er van me verwacht werd, ik droeg een kind. Eindelijk kon ik ontspannen: op straat zou niemand meer “vuile pot” naar mijn hoofd slingeren. Dat was heel fijn, ik heb me nog nooit zo veilig gevoeld als toen. En tegelijkertijd dacht ik: Wat heb ik aan? Hoe zie ik eruit? Dit ben ik helemaal niet. En dat voelde heel vervreemdend, ook daar had ik geen taal voor. Ik liet mijn haar lang groeien tijdens mijn zwangerschap, omdat ik dacht: je kunt niet én zwanger zijn én er mannelijk uitzien. Dat was een hersenspinsel van me, maar ik had nog nooit voorbeelden gezien van mega-lesbische, butcherige, zwangere vrouwen. Of van non-binaire mensen met een zwangere buik. Ook na de bevalling voelde ik me vervreemd van mijn eigen lichaam. Ik hing voortdurend aan een kolfapparaat: dat is niet per se een heilzame ervaring. En mijn hele hormoonhuishouding lag overhoop, ik was labiel, dat voelde ook niet “natuurlijk”. Tijdens de kraamtijd van mijn eerste kind was ik veel stabiel. Het zijn twee heel verschillende ervaringen met moederschap, die ik beschrijf in mijn boek.’

Je pleit voor een andere definitie van verwantschap: niet het bloed en de biologie zijn doorslaggevend, maar handelingen. Alles wat je voor de ander doet.

‘Het woord verwantschap komt van “zich verwenden”, dat betekent: naar wie je gekeerd bent, op wie je gericht bent. Dat vind ik mooi. Voor mij heeft verwantschap twee ingrediënten: actie en tijd. Verwanten zijn de mensen voor wie je je verantwoordelijk voelt, voor wie je zorg draagt. Je geeft je tijd aan je verwanten.’

Micha moest formeel afstand doen van zijn kinderen, om mogelijk te maken dat jij en Maud de wettelijke ouders zijn. In Nederland zijn slechts twee ouders toegestaan. Waarom is dat een probleem?

‘In de eerste plaats omdat dit geen recht doet aan het gezin waarin onze kinderen opgroeien. Het is pijnlijk dat één van de drie ouders voor de wet niet mag bestaan. En die illegale status creëert ook onveiligheid. Stel dat Maud en ik een weekendje weg zijn, we zijn telefonisch onbereikbaar en mijn dochter krijgt een auto-ongeluk. Dan heeft Micha geen recht om in het ziekenhuis een levensbepalende beslissing te nemen. Natuurlijk doen dit soort situaties zich niet dagelijks voor, maar je leeft met de angst dat het kan gebeuren. Als Micha geld wil sparen voor de studies van de kinderen, dan moeten zij daar veel meer belasting over betalen dan bij een schenking van wettelijke ouders. Als hij sterft, geldt hetzelfde: dan moeten zij over de erfenis allerlei gekke belastingen betalen die niet gelden als je van een wettelijke ouder erft. Het is gewoon oneerlijk. Discriminerend, ja.’

Toch even als advocaat van de duivel: jullie hebben dit gezin, jullie leiden het leven dat jullie willen. Dat kan gewoon in Nederland. Waarom moet het meerouderschap per se wettelijk verankerd worden?

‘Die duivel zat ook op mijn schouder toen ik dit boek schreef. Ik dacht: heb ik hier wel iets over te zeggen als in Rusland homoseksueel zijn al gecriminaliseerd wordt. En als daar in andere landen de doodstraf op staat. Als ik niet elke dag in elkaar geslagen word, heb ik dan wel iets te klagen? Dat ik me veilig genoeg voel om op deze manier te leven, en erover te praten in een interview, is een teken van vooruitgang. Daarvan ben ik me bewust. En de meeste professionals met wie wij te maken krijgen, zijn heel welwillend: de leerkracht schuift gewoon een derde stoel bij voor het tienminutengesprek. Maar we hebben altijd die angst dat het een keer mis kan gaan, die angst drukt op je dagelijkse bestaan. We zijn kwetsbaar voor de wet en voor de overheid.’

Het debat over de meerouderschapswet loopt al jaren, maar het onderwerp krijgt in Den Haag geen prioriteit.

‘Nee en sinds de verkiezingen. Ik was voor die tijd veel optimistischer over lhbtq-emancipatie, nu ben ik, om eerlijk te zijn, echt bang. Geert Wilders heeft het over “genderwaanzin”. De deuren staan open voor veel meer onderbuikgevoelens. Die waren er misschien al wel, maar het was een tijd niet politiek correct om homofoob te zijn. Vrijheid kun je ook verliezen, dat hebben we gezien in Amerika, waar het recht op abortus vernietigd is. Ik maak me grote zorgen over de acceptatie van alles wat buiten de norm valt.’

Aan het einde van je boek roep je de lezers op: ga naast me staan, voel je verwant met mij, strijd mee voor de rechten van het meeroudergezin.

‘Ja, op die manier is ook het homohuwelijk er gekomen: omdat we het met z’n allen onrechtvaardig vonden dat homo’s niet konden trouwen. Het homohuwelijk is iets van ons, van Nederland, het eerste land ter wereld waar dit kon en daar zijn we trots op. Ik zou willen dat we ons met eenzelfde solidariteit achter het meerouderschap scharen. Al was het maar in het belang van onze kinderen, en daarmee bedoel ik niet alleen Kristoffer en Ture, maar de volgende generaties.’

Dit interview is eerder verschenen in Trouw

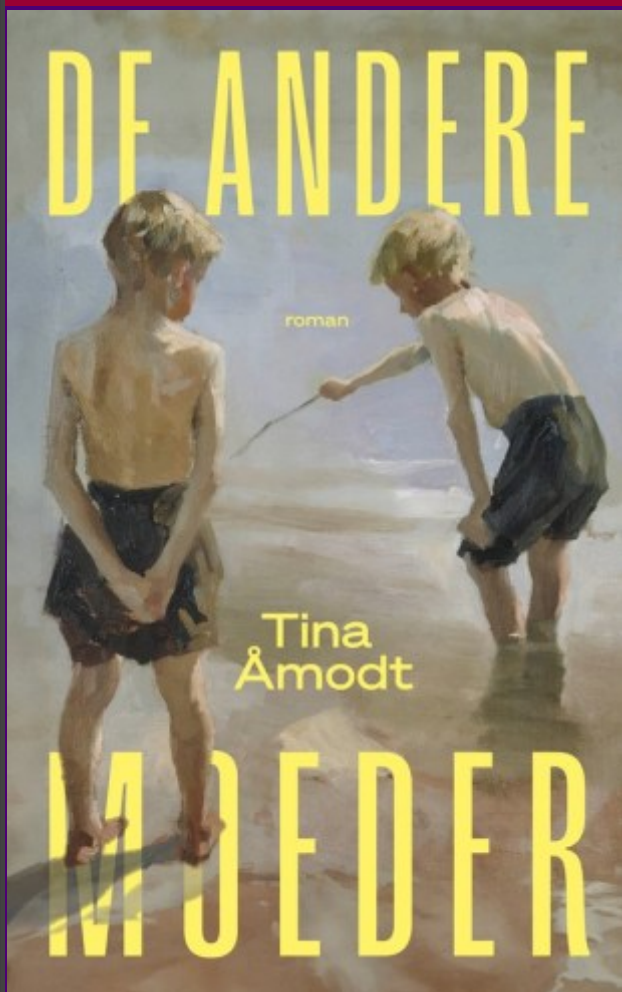
Eke Krijnen - Een echte ouder. Over queer ouderschap
Atlas Contact; 288 blz. 24,99 euro

Een [interview](#) met Eke is te zien op YouTube

VOOR JOU GELEZEN

Boeken die ons boeiden!

“De andere moeder” van Tina Åmodt is een intrigerend portret van een queer gezin: over niet-biologisch moederschap, twijfels en geheimen

Silje Marie is getrouwd met Helene. Samen hebben ze twee zoons, Olav en Henry. Als Helene en de kinderen op vakantie gaan, blijft Silje Marie achter in hun huis, dat tijdelijk wordt leeggehaald en klaargemaakt voor renovatie.

Het is alsof ze niet alleen achterblijft met de verantwoordelijkheid voor het huis en de inboedel, maar ook met de bezorgdheid over de keuzes die zij en Helene hebben gemaakt en met de verboden gedachte dat de band met haar kinderen verschilt, omdat ze de ene wel ter wereld heeft gebracht, en de andere niet. Ze heeft het gevoel dat ze een dubbelleven leidt, haar leven met Helene en haar kinderen en het leven dat ze angstvallig verborgen houdt: dat er een andere moeder is met wie ze contact heeft.

Dit is geen boek voor iedereen denk ik, maar ALS het wél een boek voor jou is dan is het ook een heel goed boek! Je leert de persoon Silje Marie diepgaand kennen, al haar twijfels, demonen, geheimen, de dagelijkse waan en werkelijkheid. De verstoorde band met haar moeder, de verwaarlozing in haar jeugd.

Favoriete quote: *Liefde is veel dingen, maar heeft geen kans om te overleven zonder het volgende: de fundamentele wil om je in te leven in de ander.*

De andere moeder | Tina Åmodt | Uitgeverij Mozaïek- | april 2025

Paperback | 320 pagina's | ISBN 9789023962779 | € 23,99

Ook verkrijgbaar als e-book € 11,99

HOMO-EMANCIPATIE IN NEDERLAND, DEEL 1

De geschiedenis van de homo-emancipatie in drie delen

Homo-emancipatie in Nederland is het proces waarin Nederlandse homoseksuelen en lesbische vrouwen en later ook biseksuelen en transgenders strijden tegen wettelijke achterstelling en discriminatie en voor gelijke rechten en de mogelijkheid om zich als gelijkwaardige burgers te kunnen ontplooiën.

In Nederland begon de homo-emancipatie eind negentiende eeuw en er werd uiteindelijk onder meer bereikt dat er sinds 1971 voor homoseksuele contacten geen hogere minimumleeftijd meer geldt dan voor heteroseksuele, en dat sinds 2001 het burgerlijk huwelijk is opengesteld voor paren van gelijk geslacht. Tevens is een kleine, maar veelkleurige homocultuur ontstaan. Symbolen van de homo-emancipatie zijn de roze driehoek en de regenboogvlag.

Onder de aanduiding sodomie waren homoseksuele handelingen sinds de dertiende eeuw in Europa een strafbaar feit, waar de doodstraf op stond. Als gevolg van de Verlichting in de achttiende eeuw werd deze strafbaarheid door de Franse Revolutie in 1791 afgeschaft. Dit werd bevestigd in het nieuwe Franse wetboek van strafrecht, de Code Pénal van 1810, die in 1811 ook in de Noordelijke Nederlanden werd ingevoerd.

Deze Franse wetgeving werd overgenomen in landen als Nederland, België, Luxemburg, Beieren, Italië, Spanje en Portugal. Hiermee bevond het protestantse Nederland zich in gezelschap van louter katholieke landen waar homoseksuele handelingen tussen volwassen mannen voortaan toegestaan waren. In de andere protestantse landen, met name Pruisen en Engeland, bleef de strafbaarheid namelijk bestaan, al werd wel de doodstraf vervangen door een gevangenisstraf. Hierdoor ontstond in Noordwest-Europese landen een impuls om eveneens voor de afschaffing van strafbaarheid te strijden.

De emancipatie van homoseksuelen in Nederland kan worden onderverdeeld in enkele fases. De eerste fase begon eind negentiende eeuw en bestond uit de strijd tegen de wettelijke discriminatie en strafbaarstelling van homoseksualiteit. Deze eerste fase van de emancipatie profiteerde onder meer van nieuwe wetenschappelijke inzichten, waardoor homoseksualiteit niet meer als een religieuze zonde, maar als een lichamelijke ziekte of als een psychische afwijking gezien ging worden. Dit betekende dat homoseksuelen weinig aan hun gerichtheid konden doen en dat een maatschappelijke veroordeling en strafbaarstelling ervan dus onterecht was.

Deze fase begon eind negentiende eeuw en eindigde in Nederland in 1971 met de afschaffing van art. 248bis.

Een van de eerste voorvechters hierbij was de Duitse seksuoloog Magnus Hirschfeld (1868-1935), die in 1897 in Berlijn de wereldwijd eerste homo-emancipatie-organisatie oprichtte, het Wissenschaftlich-humanitäre Komitee (WhK). We schreven erover in het vorige nummer van Amarant. Daar was ook de Nederlander jonkheer Jacob Schorer (1866-1957) bij betrokken, die vervolgens ook in zijn eigen land een begin zou maken met de homo-emancipatie. De sinds 1811 in Nederland bestaande straffeloosheid van homoseksualiteit werd weer ingeperkt toen in 1911 homoseksuele contacten tussen volwassenen en minderjarigen onder de 21 jaar strafbaar gesteld werden met het nieuwe art. 248bis van het Wetboek van Strafrecht. Als reactie daarop richtte Schorer in 1912 het Nederlandsch Wetenschappelijk Humanitair Komitee (NWHK) op, een organisatie die tegen de discriminerende antihomoseksuele wetten protesteerde en die zich inzette om de mensen over homoseksualiteit te informeren.

HOMO-EMANCIPATIE IN NEDERLAND, DEEL 1

De geschiedenis van de homo-emancipatie in drie delen

Het NWHK werd tijdens de Duitse inval in Nederland op 10 mei 1940 opgeheven, maar haar werk werd na de oorlog voortgezet door een nieuwe, in 1946 opgerichte homo-emancipatievereniging. Deze begon onder de schuilnaam "Shakespeare Club", later omgedoopt tot "Cultuur en Ontspannings Centrum", afgekort COC, en ging aanvankelijk heel behoedzaam te werk. Het bood een schuilplaats waar homoseksuele mannen en, in mindere mate, vrouwen terechtkonden voor ontmoeting en ontspanning. Om de overheid niet tegen zich te krijgen, presenteerde het bestuur de vereniging en haar leden als heel beschaafd, louter strevend naar platonische vriendschappen.

Vanuit die insteek introduceerde het COC (specifiek Nico Engelschman en Jaap van Leeuwen) in 1949 ook de term homofiel, als een fatsoenlijk alternatief voor het destijds beladen woord homoseksualiteit. Tegelijkertijd bleek uit het in 1948 verschenen rapport van de Amerikaanse seksuoloog Alfred Kinsey (1894-1956) dat 10% van de mensen homoseksueel zouden zijn, veel meer dan tot dan toe gedacht werd, wat voor het COC een extra stimulans voor haar emancipatiestreven was. Zowel de term homofiel als het (te hoge) getal van 10% bleven in brede kringen langdurig in gebruik.

In de jaren zestig trad het COC geleidelijk meer naar buiten, ook nadat de nieuwe voorzitter Benno Premsele (hij volgde in 1962 Engelschman op, die tot erevoorzitter werd benoemd) op 30 december 1964 als een van de eerste homoseksuele mannen op de Nederlandse televisie verscheen zonder onherkenbaar te zijn gemaakt. Op 11 december 1963 was Gerard Reve de eerste bekende Nederlander die in een Nederlands televisieprogramma (namelijk in de serie "Literaire Ontmoetingen" met H.A. Gomperts, dat door de AVRO werd uitgezonden) openlijk over zijn homoseksualiteit sprak, enkele dagen voor de veertigste verjaardag van Reve. De brievenbundel "Op weg naar het einde", die in 1963 gepubliceerd werd, bevatte een aantal passages waarin Reve zijn homoseksualiteit voor het eerst publiekelijk uitte en waarin hij ook zijn persoonlijke houding jegens de toenmalige (vaak vijandelijke en/of afkeurende) algemene maatschappelijke omgang met homoseksualiteit beschreef: *"...dat ik mij, als homoseksueel, zeker nooit door iemand zal laten verbieden homoseksualiteit tot onderwerp van mijn werk te kiezen."* en: *"Al lang heb ik de overtuiging gekoesterd, dat de tijd van het bedelen om begrip voorbij, en de tijd van het gebruik van vuisten, tanden en voeten aangebroken is."* en: *"De ergste menselijke zonde is de bereidheid zich in een hoek te laten trappen. Ik wil niet in een hoek of verborgen kelder leven."*

De sterk toegenomen bekendheid van Reve en diens regelmatige publieke uitingen in de jaren zestig van de vorige eeuw over zijn homoseksualiteit zorgde er onder andere voor dat de schrijver daarna vrijwel dagelijks brieven ontving van Nederlandse en Vlaamse (jonge) mannen en tieners, waarin ze hem om raad, steun en advies vroegen aangaande hun eigen homoseksuele gevoelens en hoe zij hiermee het beste om konden gaan binnen hun (vaak conservatieve) sociale omgeving of binnen hun familie- en vriendenkring, en Reve heeft vele van deze aan hem gerichte brieven van Nederlandse en Vlaamse homoseksuelen beantwoord met persoonlijke (en vaak vaderlijke) adviezen.

In 1969 kwam ook televisiepersoonlijkheid Albert Mol er tijdens het programma "Een groot uur U" tegenover presentator Koos Postema openlijk voor uit homoseksueel te zijn.

Het COC ging de dialoog aan met de buitenwereld, maar dit bleef vooral gericht op constructieve emancipatie. Men hanteerde daarvoor het zogeheten "sleutelfigurenmodel", wat inhield dat het COC in eerste instantie invloedrijke kopstukken uit de verschillende maatschappelijke zuilen probeerde te overtuigen van de redelijkheid van haar streven tot integratie van homoseksuelen in de samenleving.

HOMO-EMANCIPATIE IN NEDERLAND, DEEL 1

De geschiedenis van de homo-emancipatie in drie delen

Eind jaren zestig van de vorige eeuw werden in bijna alle universiteitssteden studentenwerkgroepen homoseksualiteit opgericht, die zich in 1968 verenigden in de Federatie Studenten Werkgroepen Homoseksualiteit (FSWH). Vanuit deze studentengroepen werd onder het motto "integratie door confrontatie" gestreefd voor maatschappelijke veranderingen om zo homoseksualiteit aanvaard te krijgen. Deze aanpak werd al snel door het COC overgenomen, waardoor deze organisatie een meer linkse koers kreeg en de rol van de studentenverenigingen grotendeels overnam. Deze laatste werden dan ook spoedig weer opgeheven of gingen op in het COC.

In samenwerking met de stichting Ruimte organiseerde de FSWH op 21 januari 1969 op het Binnenhof in Den Haag een demonstratie tegen artikel 248bis waaraan ongeveer honderd jonge homoseksuele mannen en vrouwen deelnamen. Het was de eerste openbare homodemonstratie in Nederland en waarschijnlijk ook in heel Europa.

Het einde van de eerste fase van de strijd werd bereikt in 1971, toen artikel 248bis werd afgeschaft. Sindsdien geldt voor homoseksuele handelingen geen hogere minimumleeftijd meer dan voor heteroseksuele. Het COC wijzigde in datzelfde jaar haar naam in het openlijke "Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit COC" en kreeg in 1973 rechtspersoonlijkheid en erkenning door de overheid. Vanaf dat jaar werden ook homo's en lesbische vrouwen toegelaten tot het leger. Tot dan toe werden zij middels de classificatie S5 (psychisch instabiel) steevast ongeschikt verklaard voor de militaire dienst.

De tweede fase was de strijd om het verkrijgen van gelijke rechten, waarbij homo's en lesbische vrouwen een eigen plaats voor zichzelf opeisten. Deze fase begon eind jaren zestig en eindigde in Nederland in 2001 met de openstelling van burgerlijk huwelijk voor paren van gelijk geslacht, het homohuwelijk.

Daarover meer in het volgende nummer van Amarant

VOOR JOU GEGETEN

Sally's Kitchen, Amersfoort

Sally Runkat werd geboren in Jakarta, Indonesië. Ze groeide op in de grote stad en leerde over de Indonesische keuken. Sally studeerde af aan de hogere hotelschool in Jakarta en werkte bij verschillende restaurants. Haar stage volgde ze bij Indonesisch restaurant Anak Depok in Den Dolder.

Patrick van Os volgde zijn opleiding aan de IVA autoschool in Driebergen. Al snel bleek dat gastronomie hem meer past. Hij vervolgde zijn studie aan de hogere hotelschool in Maastricht. In zijn vrije tijd werkte Patrick ook bij Anak Depok in Den Dolder.

Sally en Patrick leren elkaar begin jaren negentig van de vorige eeuw bij Anak Depok kennen. In 1993 komt Sally voorgoed naar Nederland, waar zij zich verder verdiept in de Indonesische keuken. Patrick professionaliseert zijn kennis van het horecavak. Hij werkte onder andere bij de Mariënhof in Amersfoort, Hotel Restaurant Ampt van Nijkerk en als hotelmanager in het Berghotel te Amersfoort.

Op 1 april 2016 werd Indonesisch Restaurant "Sally's Kitchen" in Amersfoort geopend en is sindsdien een succes.

Sally's Kitchen stelt menu's en gerechten samen met verfijning af en deze worden op smaak samengesteld. Vanzelfsprekend geven ze graag advies over de Indonesische gerechten, maar ook over de begeleidde dranken.

Met een gevarieerde menukaart zorgen ze ervoor dat eten bij Sally's Kitchen steeds weer opnieuw een beleving blijft. Sally en Patrick laten je graag kennis maken met alle "gebieden" uit de Indonesische Keuken.

Eten is hier niet zomaar wat voedsel wegwerken, het is een avondvullend programma. Bij Sally's Kitchen kom je echt weer even tot elkaar.

Mijn tafelgenote koos voor Ayam Pangang Jakarta, ik voor Ayam Pedis. Samen genoten we van Gado-Gado en Udang Bakar.

Als je gewend bent aan prijzen van Chinees-Indische restaurants, dan moet je hier iets dieper in de buidel tasten. Wij vonden een avondvullend programma met eten en drinken voor nog geen negentig euro wel meevallen.

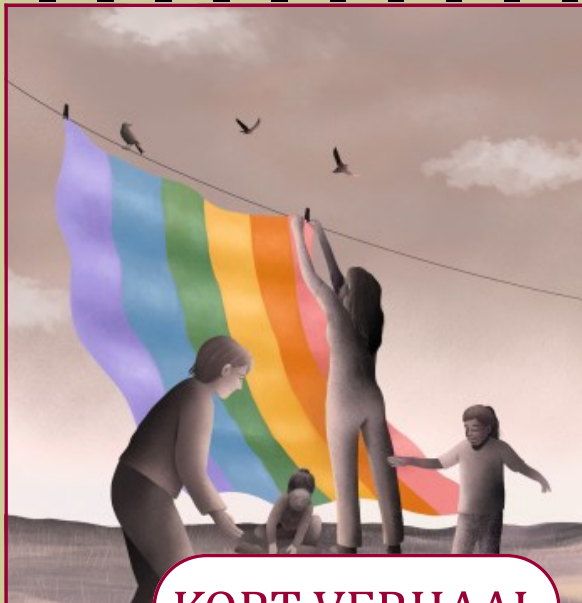
Sally's Kitchen

Utrechtseweg 38, 3818 EM Amersfoort

033 479 5950

Reserveren noodzakelijk

KORT VERHAAL

Anne Keen

Met vallen en opstaan

Jantien en Margriet waren al twaalf jaar samen. Ze woonden in een rustig dorpje, hadden een gezellig huis en twee kinderen: Nina van tien en Jan van acht. Hoewel ze meestal goed konden samenwerken als ouders, ontstond er steeds vaker spanning over de opvoeding.

Op een woensdagmiddag kwam de ruzie tot een hoogtepunt. 'Je zegt altijd ja tegen alles wat Nina wil,' zei Margriet terwijl ze de vaatwasser uitruimde. 'Ze hoeft maar met haar ogen te knippen en ze krijgt haar zin.'

Jantien zuchtte. 'Dat is niet waar. Ik luister gewoon naar haar. Ze wordt ouder en verdient meer vrijheid.'

'Vrijheid? Ze is tien jaar! Gisteren mocht ze van jou alleen naar het winkelcentrum fietsen.'

'Met haar vriendinnen. En het is maar twee kilometer verderop.' Margriet schudde haar hoofd. 'Je denkt niet genoeg na over de risico's.'

Jantien zette haar koffiekopje neer. 'En jij denkt juist aan niets anders. Jan durft nauwelijks iets nieuws te proberen omdat jij overal bezwaren tegen hebt.'

De stilte die volgde voelde zwaar. Later die avond zaten de kinderen boven, terwijl Jantien en Margriet aan de keukentafel zaten. Geen van beiden zei iets. Toen hoorde Jantien voetstappen op de trap. Nina verscheen in de deuropening.

'Gaan jullie scheiden?' vroeg ze zacht.

Beide vrouwen keken geschrokken op.

'Nee,' antwoordde Margriet onmiddellijk.

'Waarom praten jullie dan altijd zo boos met elkaar?' vroeg Nina.

Jan stond inmiddels ook achter zijn zus. 'Ik vind het niet leuk.'

De woorden kwamen hard binnen. Toen de kinderen weer naar bed waren, bleef het stil aan tafel.

'Misschien zijn we zo druk bezig met gelijk krijgen,' zei Jantien uiteindelijk, 'dat we vergeten dat de kinderen luisteren.'

Margriet knikte langzaam. 'Ik denk dat ik soms te beschermend ben.'

'En ik misschien te soepel.'

Voor het eerst die dag glimlachten ze naar elkaar.

De volgende weken probeerden ze anders met elkaar om te gaan. Ze maakten samen afspraken over wat de kinderen wel en niet mochten, en als ze het oneens waren, bespraken ze dat zonder te schreeuwen. Ze ontdekten dat hun ruzies eigenlijk voortkwamen uit hetzelfde gevoel: ze wilden allebei het beste voor Nina en Jan.

Toch liep het niet echt soepel. Jantien en Margriet zaten weer aan de keukentafel. De klok tikte zacht in de achtergrond, maar geen van beiden leek haast te hebben om naar bed te gaan.

'Toen Nina vroeg of we gingen scheiden...' begon Jantien.

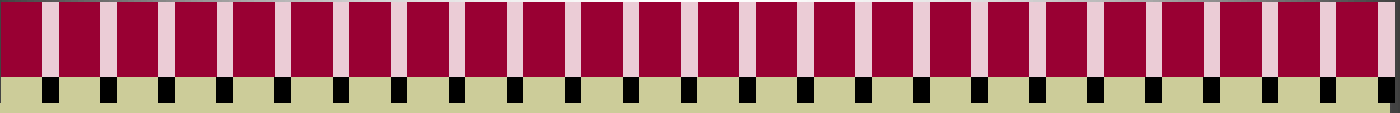
Margriet keek naar haar handen. 'Ja.'

'Dat deed pijn.'

'Bij mij ook.'

Ze zwegen opnieuw.

De waarheid was dat hun ruzie niet alleen over de kinderen ging. Dat hadden ze allebei al een tijdje door, maar geen van beiden had het hardop uitgesproken. Margriet werkte sinds een jaar vier dagen per week als teamleider bij een zorginstelling. De baan gaf haar energie, maar kostte ook veel tijd. Jantien werkte als zelfstandig grafisch ontwerper vanuit huis en ving daardoor vaak de kinderen op na school. ➔

Daardoor ontstond een patroon. Jantien nam veel dagelijkse beslissingen. Welke vriendjes mochten komen spelen. Hoe laat de kinderen naar een feestje gingen. Of Nina zelfstandig naar hockey mocht fietsen. Margriet voelde zich soms buitengesloten. En Jantien voelde zich op haar beurt gecontroleerd.

'Ik heb soms het gevoel dat je me niet vertrouwt,' zei Jantien uiteindelijk.

Margriet fronste. 'Hoe bedoel je?'

'Als ik een beslissing neem over de kinderen, lijkt het alsof jij meteen zoekt naar wat er mis kan gaan.'

Margriet wilde iets zeggen, maar stopte. Want ergens wist ze dat er een kern van waarheid in zat.

'Ik denk niet dat jij een slechte moeder bent,' zei ze zacht.

'Maar?'

Margriet keek op. 'Maar ik ben bang.'

Jantien trok haar wenkbrauwen op. 'Bang waarvoor?'

Margriet dacht even na voordat ze antwoord gaf. 'Voor alles.' Ze lachte schamper. 'Dat klinkt misschien overdreven.'

Jantien zei niets.

'Toen Jan vorig jaar uit die boom viel en zijn arm brak...' vervolgde Margriet. 'Ik weet dat het een ongeluk was. Maar sinds die dag zie ik overal gevaren.'

Ze slikte. 'En Nina wordt steeds zelfstandiger. Ze wil meer vrijheid. Meer verantwoordelijkheid. Dat hoort erbij. Ik weet dat. Maar soms voelt het alsof ik haar een beetje verlies.'

Nu begreep Jantien het beter. Niet volledig, maar beter.

'Ik ben niet bang dat we haar verliezen,' zei Jantien.

'Waarom niet?'

'Omdat ze altijd terugkomt.'

Margriet keek haar vragend aan.

'Ze vertelt ons alles. Over school. Over haar vriendinnen. Over die jongen die haar vorige maand leuk vond.'

Margriet moest lachen. 'Dat werd vast een leuk gesprek.'

'Precies.' Jantien glimlachte. 'Ze vertrouwt ons. En dat blijft alleen zo als we haar laten groeien.'

Voor het eerst voelde het alsof ze niet tegenover elkaar zaten, maar naast elkaar. Toch was het conflict nog niet voorbij. Een paar weken later ontstond er opnieuw spanning. Dit keer ging het over Nina's schoolkamp. De leerlingen van groep zeven zouden drie dagen weggaan. Nina was dolenthousiast. Margriet minder. 'Ze heeft nog nooit ergens anders geslapen zonder familie,' zei ze.

'Ze gaat op kamp met haar klas.'

'Drie dagen.'

'Ja.'

'Wat als er iets gebeurt?'

Jantien zuchtte. 'We zijn hier weer.'

'Dat is niet eerlijk.'

'Nee, maar het is wel waar.'

Hun stemmen werden harder. Nina hoorde het vanaf de gang.

Later die avond zat ze op haar kamer terwijl Jantien haar instopte.

'Mam?'

'Ja?'

'Mag ik iets zeggen?'

'Natuurlijk.'

Nina draaide zich op haar zij. 'Jullie denken nou wel dat het over kamp gaat.'

Jantien keek verbaasd. 'Wat bedoel je?'

Nina haalde haar schouders op. 'Volgens mij gaat het eigenlijk over dat jullie allebei bang zijn.'

Jantien moest lachen. 'Dat is nogal een volwassen conclusie.'

'Nina glimlachte. 'Ik ben bijna elf.'
'Dat klopt.'
'Jij bent bang dat mama alles te streng maakt.'
Jantien keek haar aan.
'En mama is bang dat jij alles te makkelijk vindt.'
Er viel een stilte.
'Misschien hebben jullie allebei een beetje gelijk.'

Toen Jantien later terugliep naar beneden, dacht ze lang na over die woorden.

Misschien was opvoeden precies dat.

Niet één ouder die gelijk had. Maar twee mensen die vanuit liefde naar hetzelfde probleem keken en toch iets anders zagen. De een zag mogelijkheden. De ander zag risico's. En ergens tussen die twee uitersten groeiden hun kinderen op.

Met vallen en opstaan. Net als hun moeders.

DE NATUUR IN ...

... met Leny Hartong

In mei leggen alle vogeltjes een ei

Wie kent dat gezegde nou niet, maar er is veel veranderd in en met de natuur. Ik heb het er al zo vaak over gehad, het is of te koud, te nat, te warm, te droog er is altijd wel wat.

Vele soorten vogels, bloemen, insecten, vlinders zijn verdwenen, maar.....sommige soorten komen terug. Gelukkig is de mens zich steeds meer bewust dat wij zorgvuldiger om moeten gaan met de natuur, drinkwater, het milieu etc.

Ook organisaties zoals onder andere Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, It Fryske Gea en Staatsbosbeheer doen wat zij kunnen om de natuur te herstellen en in te richten voor de toekomst.

Mooie voorbeelden zijn onder andere de terugkeer van de ooievaars, de aalscholver en de grote zilverreiger.

In de duinen was het zorgelijk, konijntjes die eigenlijk heel gewoon waren, werden haast zeldzaam. Door verschillende ziektes onder andere myxomatose, een verschrikkelijk dodelijk en zeer besmettelijk virus, stierven zij massaal. Zoals vaker in de natuur heeft het verdwijnen van en ene soort direct gevolg voor de andere.

Foto's:

Links: Gele kwikstaart op het tulpenveld, Rechts: Roodborst tapuit

Er werden geen holen meer gegraven, maar juist in verlaten konijnenholen legde tapuiten hun eieren. Dus die werden ook steeds minder waargenomen. Er werd geëxperimenteerd met kunstholen, dat was weinig succesvol. Afgelopen jaar heeft Landschap Noord- Holland konijnen uitgezet in de kop van Noord-Holland. En gelukkig doen de konijnen waar ze bekend om zijn, en zijn ze nu weer meer te zien. Met als gevolg dat er ook weer tapuiten worden waargenomen, zelfs door de bezoekers van de duinen.

Een ander verhaal is het voor de patrijs, jaren geleden een hele gewone vogel vooral in de polder, weilanden en langs ruige sloten. Door allerlei omstandigheden onder andere de intensivering van de landbouw, maaibeleid en gebruik van pesticiden nam hun populatie met wel negentig procent af.

Soms zag ik ze weleens in de polder, maar dat was lang geleden. Tot mijn verbazing kwam ik er in de Noord-Hollandse natuur toch verschillende tegen. Ook hier is jaren geleden een succesvol project gestart, vijf jaar monitoring heeft vastgesteld dat er toch weer kleine aantallen worden gezien. Vooral succesvol is de samenwerking tussen boeren, natuurorganisaties en vrijwilligers. Zo sterk is de natuur, er is altijd hoop voor herstel.

De bloembollenvelden in de kop van Noord -Holland stonden er weer prachtig bij. Nergens in de wereld is er zo'n indrukwekkende kleurenpracht te zien. Hoewel er ook steeds meer bollenboeren naar de Flevopolder komen. Wereldberoemd zijn 'onze' bollen en ze worden geëxporteerd naar alle uithoeken van deze aarde. Maar het succes heeft ook voor mens en natuur een keerzijde.

Er is veel gezegd en geschreven over de enorme hoeveelheden pesticiden die deze boeren gebruik(t)en. Ook daar is door samenwerking en bewustwording een slag geslagen. Hoewel er nog steeds wordt gespoten is het gelukkig al veel en veel minder. Ook daar zie je dat de natuur veerkrachtig is. En komen er ook weer steeds meer insecten en inheemse planten voor. En dat is weer goed voor, bijvoorbeeld de gele kwikstaart die veelvuldig wordt gezien in, op of bij de bollenvelden.

We zijn er nog lang niet, maar het is heerlijk om deze positieve ervaringen te kunnen delen, dat geeft weer hoop voor een mooie toekomst. En ... wie wil dat nu niet!

Warme groet en maak er een mooie zomer van.

Leny

Foto's van boven naar beneden:

Patrijs aan de wandel in het bollenveld

Tapuit broedt in niet gebruikt konijnenhol

Patrijzen genieten van het avondzonnetje

Konijntjes in de duinen

VOOR JOU AAN HET WERK

Kun jij begrijpelijk uitleggen wat voor werk je doet?

Ken je dat? Je staat op een feestje (of een festival, of borrel) en iemand vraagt je wat jij voor werk doet. Hoe zorg jij ervoor dat je ook een voor iedereen begrijpelijk antwoord geeft? Waarschijnlijk is het voor jou heel normaal, het werk dat je doet doe je waarschijnlijk al een tijdje en je hebt een aansluitende opleiding. Dit zorgt ervoor dat je al snel in vaktaal praat waardoor een leek geen idee heeft waar je het nou eigenlijk over hebt. Zo spreekt een recruiter vaak over werving, intakes en aanbestedingen, maar dit zegt niet direct iedereen iets. Als hij of zij aangeeft dat ze mens en werk verbindt dan gaat er sneller een lichtje branden.

Hoe maak je het begrijpelijk?

Begrijpelijk uitleggen wat voor werk je doet is het gemakkelijkste als je zo simpel mogelijk te begint. Stel je wil begrijpelijk aan jouw opa of oma uitleggen wat voor werk je doet. Vertel je als HR medewerker dan dat jij bezig bent met de WAB, uitbetalingen en fases? Waarschijnlijk niet, je vertelt waarschijnlijk dat jij advies geeft over personele vraagstukken. En wat nou als je neefje van 12 vraagt wat jij doet? Ook die krijgt een antwoord wat hij begrijpt.

Bovenstaande voorbeelden laten het eigenlijk al zien, je moet jouw boodschap aanpassen op degene aan wie je het verhaal vertelt. Daarvoor moet je natuurlijk wel jouw gesprekspartner kennen en dat is op een feestje soms wat uitdagender. Neem in zo'n geval aan dat iemand niets weet van jouw werk en vertel het in "Jip en Janneke"-taal.

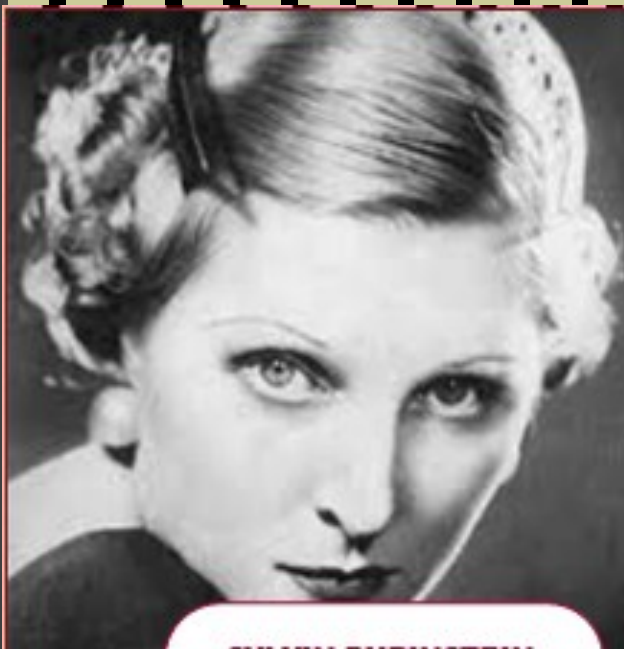
Ben je benieuwd of iedereen snapt wat jij doet?

Vraag eens aan iemand die dicht bij je staat (jouw ouders, vriend(in), wie dan ook) om jou te vertellen wat je nou eigenlijk voor werk doet. Waar denken zij dat jij dagelijks mee bezig bent? Dan kom je er pas achter wat voor beeld een ander heeft. Bedenk wel, het antwoord dat jouw gesprekspartner geeft is nooit fout, het is uiteindelijk een weerspiegeling van de informatie die jij hebt gegeven.

Pas op dat je niet gaat bagatelliseren

Na deze tips ben je wellicht geneigd om de omschrijving van jouw werk onbedoeld te bagatelliseren. Jouw werk omvat waarschijnlijk meer, en ondanks dat jouw gesprekspartner wellicht niet 100% jouw vaktaal spreekt, kan je dit toch omschrijven. Vertel daarom waarom je trots bent op je werk en vraag na of jouw gesprekspartner begrijpt waar jij het over hebt. Zo betrek je diegene in het gesprek.

Deze tips kan je zowel offline als online toepassen, zo kan je bijvoorbeeld ook jouw LinkedIn profiel en CV hiermee aanvullen. Het is ook sterk om een dergelijke uitleg te gebruiken voor een motivatiebrief. Zeker wanneer je van rol gaat wisselen.

SYLVIN RUBINSTEIN

danser en travestiet

Sylvin Rubinstein werd op 10 juni 1914 in Moskou, Rusland geboren. Hij was een Joods-Russische danser en travestiet, die tijdens de Tweede Wereldoorlog lid was van het verzet tegen het nazisme.

Sylvin verliet Rusland met zijn moeder en zijn tweelingzus Maria. Ze vertrokken naar Polen, toen zijn aristocratische man en vader door de bolsjewieken werd geëxecuteerd. Sylvin en Maria verdienden geld door te dansen op de markt van de stad. Als tieners dansten ze professioneel in een flamenco -act die bekend stond als Imperio y Dolores. Onder die naam traden ze op als hoofdacts in muziekzalen door heel Europa, maar ook in New York en Australië.

Broer en zus traden op in het Adria Theater in Warschau toen Duitsland op 1 september 1939 Polen binnenviel. Ze werden naar het getto van Warschau verbannen. Sylvin zegt dat hij erin slaagde te ontsnappen uit het getto door een machinegeweer van een bewaker af te pakken en verschillende Gestapo-officieren te doden.

Sylvins biografie, "Dolores & Imperio: Die drei Leben des Sylvin Rubinstein" ("Dolores en Imperio: de drie levens van Sylvin Rubinstein"), bevat een verslag van zijn werk in het Poolse verzet. Hij beweert dat hij door een anti-nazi Duitse officier, majoor Kurt Werner, voor het verzet werd gerekruteerd.

'Op een dag zag ik dat een grote, lange Duitse legerofficier mij bleef aanstaren. Hij volgde me en liep toen naar me toe en ik dacht, nou, dit is het. Dit is mijn einde.'

Maar het bleek dat de majoor Kurt Werner, een fan was van Imperio y Dolores en zich Sylvin herinnerde van een optreden in Berlijn vóór de oorlog.

Werner regelde valse identiteitspapieren voor Sylvin en zijn zus en drong er bij hen op aan naar Zwitserland te gaan. Maar zijn zus stond erop hun moeder, die nog in Brody woonde, op te halen. 'Ik zag haar instappen in de trein richting het oosten en terwijl we naar elkaar zwaaiden, wist ik dat dit de laatste keer was dat ik haar ooit zou zien. Ik had erop kunnen staan dat ze bij me bleef. Maar dat deed ik niet. Dat is een van de twee dingen waar ik altijd spijt van heb gehad.'

Zowel zijn moeder als zijn zus stierven in Treblinka. Sylvin bleef in Warschau en werd door majoor Werner gerekruteerd voor het Poolse verzet. Hij ontwikkelde zich tot een begenadigd moordenaar en saboteur.

Sylvin maakte bij deze missies gebruik van zijn vermogen om zich voor te doen als vrouw. Zo herinnerde hij zich dat een Gestapo-officier een bijzonder nare nazi was die er een groot plezier in schepte om Joden te vinden die zich in de huizen van mensen verstopt hadden. Hij liet de Joden wegslepen, en ook de Duitse families die hen onderdak hadden geboden. Iedereen in Berlijn vreesde en haatte hem, zowel Joden als Goyim. Nou ja, op een mooie dag, zijn verjaardag, verscheen er een zeer elegant ogende dame (al zeg ik het zelf) op zijn kantoor met een bos rode rozen, die vroeg of ze hem even alleen mocht spreken.'

Na de oorlog keerde Sylvin terug naar het dansen. 'Dolores worden was mijn manier om te kunnen omgaan met de dood van mijn tweelingzus. Alleen een tweeling kan begrijpen hoe verschrikkelijk dat was. Het was alsof ik in tweeën werd gescheurd. Er gaat geen dag voorbij dat ik niet aan haar denk.'

In het door de geallieerden bezette Duitsland getuigde Sylvin namens majoor Werner voor een Amerikaanse raad om zijn vrijheid te verkrijgen.

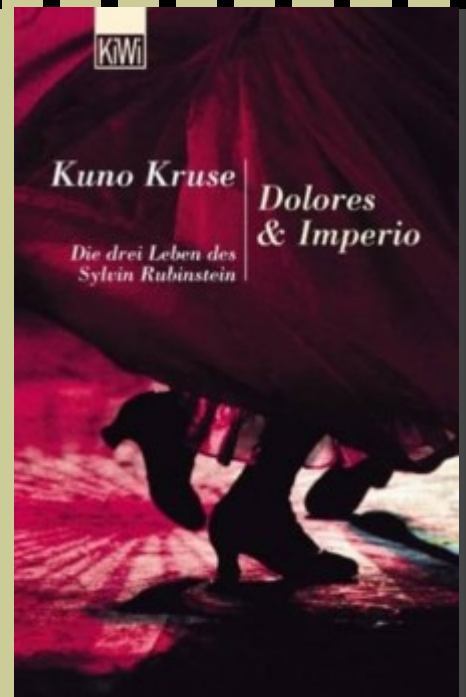
Sylvin, in zijn vrouwelijke gedaante als Dolores, groeide in de jaren vijftig uit tot een belangrijke entertainer in de music hall. Maar de toenemende leeftijd en veranderende smaken eisten hun tol. Hij trad nog een tijd op in louche clubs in de Reeperbahn in Hamburg en ging rond 1970 met pensioen.

'Ik danste op een plek waar de hoofdact een stel was dat seks had op het podium. Toen zei ik tegen mezelf: Dolores, het is tijd om de castagnetten aan de wilgen te hangen.'

Sylvin Rubinstein overleed op 30 april 2011, in zijn appartement vlak bij de Reeperbahn in de havenwijk van Hamburg. Hij werd begraven op begraven op de Joodse Begraafplaats Ohlsdorf aan de Ilandkoppel in Hamburg, de stad waar hij na de Tweede Wereldoorlog tot zijn dood heeft gewoond en gewerkt als artiest.

Er werd een documentaire gemaakt over zijn levensverhaal, "Er tanzte das Leben" (Zijn Leven Dansend).

Een gedeelte van deze film is te zien op YouTube. Duits gesproken, niet ondertiteld.

Tranen delen

Mag ik je helpen,
om de tranen te delen.
De tranen die je huult,
om het verlies van diegene.

Mag ik je helpen,
de pijn te verzachten.
Onzichtbare wonden
te verbinden,
voor jouw geliefde,
die nu niet meer
zit te wachten.

Mag ik je helpen,
helpen zoals jij
dat zou willen.
Met een kus of
slechts een klein gebaar,
helpen om die knagende pijn
iets te stillen.

Writing

is the
painting
of the
voice.

Hadewich van Beveren.

Fotogedicht Marjoleine Z.

Zoveel leegte
bevatten haar
woorden
dat zelfs
de stilte
meer zegt.

Edith O.

VOOR JOU GEZIEN

Films die boeiden!

Je m'appelle Agneta is een Zweedse komische dramafilm uit 2026, geregisseerd en mede geschreven door Johanna Ru-nevad en gebaseerd op de gelijknamige roman van Emma Hamberg. De hoofdrollen worden vertolkt door Eva Melander en Claes Månsson.

Geen lesbische film, wel een film over een sterke vrouw.

Agneta is 49 en onzichtbaar. Haar kinderen wonen niet meer thuis en bellen haar alleen om geld te vragen. Haar man Magnus is een gezondheidsfreak en vindt dat "je lichaam een tempel is", die je niet moet bezoedelen met wijn of abri-kozenjam, om maar twee dingen te noemen waar Agneta dol op is.

Wanneer Agneta een advertentie voor een au-pair ziet, ontwaakt er iets in haar. Een paar dagen later staat ze tot ieders verbazing (en vooral die van haarzelf) op een pleintje in de Provence, waar niets is zoals het leek in de advertentie. Het avontuur staat op het punt te beginnen. Tot haar verrassing is het nieuwe "oppaskind" geen jongen, maar een excentrieke, dementerende oudere gay-man. Wat begint als een pijnlijk misverstand, ontwikkelt zich tot een onverwachte vriendschap. Hierdoor wordt Agneta gedwongen haar leven opnieuw te evalueren en uiteindelijk voor zichzelf te kiezen.

Een film die in eerste instantie vooral komisch lijkt, maar die veel diepere lagen heeft. Ik heb er van genoten. Veel gelachen, maar ook tot tranen toe ontroerd.

2026, 12 jaar, 1 uur en 53 minuten

Nu te zien op Netflix. Kijk hier de [trailer](#).

VOOR JOU GEZIEN

Films die boeiden!

Salir del Ropero

Alternatieve titel: So My Grandma's a Lesbian!

In deze Spaanse komedie kondigen de twee 70-plussers Celia en Sofia hun verloving aan. En dat zorgt voor veel opschudding, want hun liefde voor elkaar wordt niet door iedereen in hun omgeving geaccepteerd. Oké, dat het choquerend kan zijn dat twee oudere dames uit de 'garderobe' ('dat is vrouwelijker dan de kast') komen is enigszins begrijpelijk. En de boodschap van de film dat je jezelf mag zijn, dat wijsheid met de jaren komt, en dat je je niks moet aantrekken van wat anderen vinden is mooi.

In het Schotse Edinburgh is Eva (Ingrid García Jonsson) een advocaat en staat ze op het punt haar verloving met Stuart (Leander Vyvey) te vieren. Ze komt erachter dat haar aanstaande schoonouders, die aan het hoofd staan van een bekende en vooral rijke Schots-Portugese familie, pro-Brexit en pro-Trump zijn en 'niets met gays te maken willen hebben. Ze belt dan haar moeder Natasha (Mónica López), die ze blijkbaar al lang niet heeft gezien, op voor hulp hoe hier mee om te gaan.

Op het verlovingsfeestje belt haar oma Sofía (Verónica Forqué). Ook zij heeft bijzonder mooi nieuws: ze gaat trouwen met Celia (Rosa Maria Sardà)! Met Eva's commentaar op haar schoonouders zou je denken dat ze trots op haar oma zou zijn. Ze ziet echter alleen een probleem voor haar eigen bruiloft, want als haar schoonouders erachter komen wordt ze helemaal niet meer geaccepteerd. Waarop ze besluit om naar Spanje, specifiek het eiland Lanzarote, te gaan om de bruiloft tegen te houden.

Daar vliegen de niet zo subtiele religieuze noten je om de oren. Het idee van Eva en anderen is dat het prima is dat de twee dames verliefd zijn en bij elkaar willen zijn, maar trouwen gaat echt een stapje te ver. Het religieuze dorp zou dat niet aankunnen. Bijzonder opvallend is dat juist twee jonge mensen de bruiloft tegen willen houden, omdat ze bang zijn voor wat anderen zullen denken.

Celia is een sterke dame die goed weet wat ze wil. Het is daarom jammer dat er gesuggereerd wordt dat zij niet alles meer op een rijtje heeft. Als ze dan ook nog eens vertelt dat de paus Fransiscus haar heeft gebeld om te zeggen dat hij werkt aan meer acceptatie en haar liefde steunt, wordt ze naar de neuroloog gestuurd. Uiteindelijk is het juist Celia die door een interview met de lokale pers haar omgeving laat zien dat het geloof en homoseksualiteit hand in hand kunnen gaan en dat liefde het belangrijkste is.

Hoewel de film bij tijden chaotisch en lawaaiig is, iets echt Spaans, heb ik er van genoten. Twee vrouwen op leeftijd alsnog uit de 'garderobe' te zien komen is fantastisch. Overigens vind ik de term 'uit de garderobe' komen hilarisch. Die zouden we allemaal moeten gaan gebruiken! Tel daar de prachtige luchtbeelden van het Canarische eiland Lanzarote bij op en ik weet zeker dat je een aangename anderhalf uur gaat beleven.

2020, 6 jaar, 1 uur en 35 minuten

Nu te zien op Netflix. Kijk hier de [trailer](#).

Feeën & Feeksen

fantasiekleding op maat gemaakt

Beekstraat 3
7311 LD Apeldoorn

055-5336606

www.feeenenfeeksen.nl

Gun jezelf een mooi sierraad!
Gun vrouwen in Nairobi een beter leven!

Ga voor unieke en handgemaakte kettingen
en armbanden naar www.har-am-bee.com

Een project voor HIV-positieve vrouwen in
Kenia

TRAVEL
women

Lesbisch Archief Nijmegen

IN MEMORIAM: LIEKE MARSMAN 2026)

(1990-2026)

Lieke Marsman was een van de meest gewaardeerde dichters van haar generatie. Haar poëzie werd geprezen om de helderheid, de humor en de manier waarop ze dat alles verbond met maatschappijkritiek. Óp 3 juni 2026 overleed de voormalig Dichter des Vaderlands op 35-jarige leeftijd aan de gevolgen van kanker.

Lieke werd in op 25 juli 1990 geboren in Zaltbommel, groeide daar ook op, studeerde filosofie aan de Universiteit van Amsterdam en debuteerde op 20-jarige leeftijd met de dichtbundel 'Wat ik mijzelf graag voorhoud'. Ze kreeg er maar liefst drie literaire prijzen voor: de C-Buddingh'-prijs, de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs en de Liegend Konijn Debuutprijs.

De bundel, waarin een tedere, intelligente en ook geestige stem spreekt, opent met de regels: 'Er bestaan vele redenen waardoor je niet stil / kunt blijven liggen, 's nachts. Als je steeds / moet hoesten, bijvoorbeeld, zal je lichaam / op en neer schokken alsof je op een rijkoets ligt en / als je erg ziek bent, een lijkwagen.'

Het zijn zinnen die nu met terugwerkende kracht een omineus karakter krijgen. Alsof de dichter toen als wist wat haar acht jaar later te wachten zou staan.

Want haar dood kondigde zich jaren geleden al aan. Toen in het voorjaar van 2018 een kwaadaardige tumor bij Lieke werd vastgesteld, kon die weliswaar succesvol worden verwijderd, maar was het lot van de jonge dichter toch beslecht. In datzelfde jaar publiceerde zij De volgende scan duurt vijf minuten, haar verslag, in gedichten en essay, over de diagnose, de behandeling én over politiek.

Het engagement was nooit ver weg bij Lieke. Zo kon het dat ze in datzelfde boek kon schrijven over het gevoel van wanhoop dat haar overspoelde, 'wanhoop van de ergste soort, de soort die zich karakteriseert door een gebrek aan woorden: wanhoop die je alleen nog maar kunt omschrijven met het woord wanhoop'.

Maar ook over de afleiding die politiek vormt. Ze had, zo noteert ze, behoefte aan het schrijven over politiek 'om niet volledig door de kanker opgeslokt te worden'. De kanker maakte haar eenzaam, wierp haar volledig terug op zichzelf; met haar maatschappijkritiek doorbrak ze die eenzaamheid dan weer. Het engagement was voor haar een middel om haar eigen toekomst vorm te geven.

Lieke was ten tijde van dat nare bericht al een echte literaire ster. Naast dat succesvolle debuut bracht ze in 2014 haar tweede bundel uit, De eerste letter, waarin ze de poëzie op de hak neemt. 'Poëzie', merkte ze laconiek op, 'lijkt me vandaag een land / waar ik geen ticket naartoe / heb gekregen, een oude geliefde / van wie ik het nummer / nog niet uit mijn telefoon / durf te wissen, een ver eiland / vol pinguïns.'

Eigenlijk had ze geen zin meer in poëzie, in dat voortdurende afdalen in zichzelf en het uitdiepen van haar gevoelens. Daarom waagde ze zich aan proza en publiceerde in 2017 haar geprezen debuutroman, een vervlechting van gedicht en essay. Het tegenovergestelde van een mens verhaalt over aardwetenschapper Ida die naar Noord-Italië gaat om stage te lopen bij een bedrijf dat een stuwdam moet gaan afbreken.

IN MEMORIAM: LIEKE MARSMAN 2026)

(1990-2026)

Het is een indringende meditatie over eenzaamheid, over liefde en over engagement. Of beter: het gebrek daaraan.

In een interview met de Volkskrant kort na het verschijnen van deze roman gaf ze als antwoord op de vraag of ze bang was voor klimaatverandering: 'Wat mij beangstigt, is dat ik er nog steeds niet 's nachts van wakker lig.'

Drie jaar na de kankerdiagnose werd Lieke vanwege haar 'aansprekende strijdvaardigheid' benoemd tot Dichter des Vaderlands, een notoir moeilijk ambt dat ze met verve vervulde.

In augustus 2022 kon ook het niet-poëzielezende publiek kennismaken met de levensdrift van Lieke, toen ze, kort na de amputatie van haar rechterarm, als Zomergast optrad. In dat programma toonde ze zich, wars van sentimentaliteit, een dichter die affirmatief tegenover het leven stond. En ook liet ze zich verleiden tot enkele troostende gedachten bij het geloof in ufo's: als er op een andere planeet redding loerde, zou ze zich wel willen laten ontvoeren. Het was een voor haar karakteristieke manier om het allerzwaarste licht te maken. Want dat er geen vliegend voertuig bestond dat haar de redding zou brengen, wist ze maar al te goed.

In 2025 haalde haar boek 'Op een andere planeet kunnen ze me redden' de tweede plek op de bestsellerlijst – een redelijk unicum voor een poëtische bundel waarin poëzie, essay en dagboekfragmenten elkaar afwisselen. Het boek leest als een filosofische trip tot in de diepten van de menselijke geest, afgewisseld met dagboekfragmenten die beschrijven hoe de dood haar op de hielen zit.

In wat het laatste jaar van haar leven zou worden, ontving ze verschillende oevreprijzen: vorig najaar de prestigieuze Constantijn Huygensprijs en vorige maand, uit handen van burgemeester Femke Halsema, de Frans Banninck Cocqpenning voor haar culturele verdiensten en maatschappelijke betrokkenheid.

Binnenkort verschijnt haar laatste boek, laat haar uitgever weten. 'De dichter en de duivel', waarin de dichter nadat zij een huis heeft gekocht ontdekt dat haar berging toegang biedt tot een ondergrondse wereld, die wordt bevolkt door influencers, politici, opiniemakers en columnisten – en de duivel.

In haar derde bundel, 'In mijn mand', liep ze vooruit op haar eigen einde: 'Ik heb niet stilgezeten', begint Lieke, 'ik heb Sartre gelezen/ en Kant en Kierkegaard. Als ik doodga/ hoop ik op een hemel/ om met hen in te kaarten / (ik vraag me af of Marx voor geld zou spelen).'

Ze eindigt lyrisch: 'Is het mijn sterfdag?', schreef ze: 'Vergeet engelen en psalmen / Ik wil het vanille van een oud boek / Ik wil een koud flesje bier / en ik wil jou, nog één keer / Vergeet vogels die zingen / Ik wil mijn hond horen drinken.'

De partner van Lieke Marsman is Simone Peek, onderzoeksjournaliste. Het stel was sinds 2019 verloofd. Een maand voor de dood van Lieke zijn ze getrouwd.

In Amarant jaargang 54 nummer 2 staat een gesprek met Lieke. Deze Amarant is nog online te lezen op www.groep7152.nl/amarant

VOOR JOU BELUISTERD

Chappell Roan

Chappell Roan: Een van de meest spraakmakende queer popsterren van nu. Haar energieke nummers en theatrale stijl zijn wereldwijd razend populair.

'You can kiss a hundred boys in bars / Shoot another shot, try to stop the feeling / You can say it's just the way you are / Make a new excuse, another stupid reason'

Deze songtekst werd ongetwijfeld hard worden meegezongen door het Lowlandspubliek in 2025 toen Chappell Roan daar als dagafsluiter het hoofdpodium betrad. In haar grootste hit richt de 28-jarige Amerikaanse popster (echte naam: Kayleigh Rose Amstutz) zich tot een vrouwelijke ex, die hun relatie afbrak omdat ze niet uit de kast durfde te komen. De openlijk lesbische Roan roept haar honend de titel van het nummer na: Good Luck, Babe!

Ook in haar andere teksten is de zangeres uitgesproken queer. Zo bezingt ze in "Pink Pony Club" het euforische gevoel dat ze kreeg toen ze voor het eerst een gaybar bezocht, en in het refrein van "Casual" zelfs de orale seks die ze had met een vrouw. Dat alles doet ze op het podium gehuld in extravagante kostuums geïnspireerd door dragartiesten: veel pailletten, veren en pruiken.

Hoewel haar debuutalbum "The Rise and Fall of a Midwest Princess" nog geen drie jaar geleden verscheen, is Roan in korte tijd uitgegroeid tot een van de belangrijkste popsterren van het moment. Wereldwijd bestormt ze de hitlijsten, ook in Nederland had ze drie top 40-hits. Dat is helaas opvallend voor een lesbienne, want er waren altijd weinig openlijk queer vrouwen in de top van de popmuziek. Toch lijkt een nieuwe generatie artiesten daar sinds een paar jaar verandering in te brengen.

Kayleigh Rose Amstutz werd geboren op 19 februari 1998 en is bekend onder haar artiestennaam Chappell Roan. Ze groeide op in een dorp in Missouri, naar eigen zeggen in een woonwagenkamp. Ze groeide op in een conservatief en streng christelijk gezin, dat drie keer in de week naar de kerk ging. Homoseksualiteit en seks werden door de familie afwijzend benaderd. Dit had een blijvende invloed op Roan.

Roans familie en vrienden ontdekten haar talent voor muziek bij een talentenjacht op school. Later begon Roan originele nummers op YouTube te plaatsen, onder de artiestennaam Chappell Roan. Haar artiestennaam ontleende ze aan de achternaam van haar in 2016 overleden grootvader Dennis Chappell en de titel van zijn favoriete lied 'The Strawberry Roan'. Haar YouTube-video's en optredens in New York zorgden ervoor dat Roan op haar zeventiende een platencontract tekende bij Atlantic Records.

Bij Atlantic Records bracht Roan in 2017 een EP uit, genaamd "School Nights". Een jaar later verhuisde ze naar Los Angeles om een carrière als singer-songwriter op te bouwen. Daar ontmoette ze producer Dan Nigro. Met hem begon ze nummers te schrijven die heel anders klonken dan haar werk op School Nights. In april 2020 bracht ze haar eerste nummer met hem uit: "Pink Pony Club". Commercieel succes bleef echter uit en ook voor de twee opvolgende uitgaven. Dit leidde ertoe dat het platenlabel haar liet gaan. Roan keerde terug naar haar geboortedorp en twijfelde sterk of ze haar carrière in de muziek moest doorzetten. In het najaar van 2020 besloot ze zichzelf nog een kans te geven en verhuisde ze opnieuw naar Los Angeles. 'Pink Pony Club' werd, ondanks het gebrek aan commercieel succes, een kleine sleeper hit op TikTok.

VOOR JOU BELUISTERD

Chappell Roan

Ondertussen was Roan's producer Dan Nigro begin 2021 doorgebroken met zijn werk met Olivia Rodrigo. Toen hij weer met Roan aan de slag ging, spoorde hij haar aan om zelf aan de slag te gaan. Hierop bracht Roan zelf de nummers "Naked in Manhattan", "My Kink Is Karma", "Femininomenon" en "Casual" uit. Begin 2023 ging ze, opnieuw zonder platenlabel om haar te ondersteunen, op tour. In deze periode ontwikkelde Roan haar artiestenpersona verder: geïnspireerd door de make-up en cultuur van dragqueens trad ze op in theatrale make-up, pruiken en kostuums. Ze is van mening dat je ook als vrouw de rol van dragqueen kunt aannemen. Ook haalt ze inspiratie uit horrorfilms, theater en blijspel.

In het voorjaar van 2023 tekende Roan een contract bij Dan Nigro's nieuwe platenlabel. Hier bracht ze haar eerste studioalbum "The Rise and Fall of a Midwest Princess" uit. Het album werd positief ontvangen en door verschillende critici gezien als een van de beste albums van 2023. Kort na het verschijnen van haar debuutalbum begon Roan aan haar tweede tour, waarbij ze niet alleen optreedt in Noord-Amerika, maar ook in Europa en Australië. Begin 2024 is ze de opening act voor Olivia Rodrigo bij haar optredens in de Verenigde Staten en Canada. Op het album stond ook het als single eerdere uitgebrachte nummer "Pink Pony Club" uit 2020. Het kwam in 2024 opnieuw als single onder de aandacht en wist in diverse landen hoge posities te behalen. In de Verenigde Staten wist het nummer 4 in de Billboard 100 te bereiken. In het Verenigd Koninkrijk werd het haar eerste nummer-1-hit.

Op het album "The Rise and Fall of a Midwest Princess" staan acht uitgebrachte singles. Na het succes van "Pink Pony Club" verschenen er in korte tijd een vijftal singles met beduidend minder of amper succes. De succesvolste daarvan waren "Casual" en "Red Wine Supernova" die in diverse landen middelmatige noteringen behaalden. Zo behaalde "Casual" in het Verenigd Koninkrijk plek 44. En behaalde "Red Wine Supernova" plek 41 in de Billboard 100. Het goed ontvangen album zelf werd ondanks de ook uitgebrachte minder succesvolle singles ervan commercieel gezien een groot succes. In meerdere landen waaronder het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Nieuw-Zeeland bereikte het de nummer één positie. In de Billboard albumlijst van de Verenigde Staten kwam het op twee. In veel landen waaronder Nederland, Argentinië, Duitsland en Portugal wist het de top tien van de albumlijsten te bereiken.

VOOR JOU BELUISTERD

Chappell Roan

Met het destijdse nieuwe werk, het nummer "Good Luck, Babe!" dat succesvol was in vele landen en de nummer twee positie in het Verenigd Koninkrijk wist te bereiken, weet Roan in het voorjaar van 2024 door te breken in ook de Nederlandse hitlijsten. Roan zei dat "Good Luck, Babe!" een nieuw hoofdstuk in haar carrière opende. De nog van het album "The Rise and Fall of a Midwest Princess" afkomstige single "Hot to Go!" dat al uitgebracht was in 2023 kreeg in 2024 alsnog succes. In diverse landen werd de top twintig bereikt. In het Verenigd Koninkrijk werd het een langdurige hit (veertig weken) met als hoogste notering plek 4. In Nederland was "Hot to Go!" ruim meer dan onopgemerkt. Zo behaalde het plek 4 in de NPO 3FM Verlanglijst. Het behaalde echter geen noteringen in de gerenommeerde Nederlandse hitlijsten. Later, in maart 2025, bracht ze de single "The Giver" uit. Het verkreeg top vijf succes in de Verenigde Staten en in het Verenigd Koninkrijk bereikte het plek twee. In hetzelfde jaar volgde ook nog de single "The Subway". Het kwam in vele landen in de top tien en werd in het Verenigd Koninkrijk haar tweede nummer één hit. In de Billboard Global 200 (een "wereldhitlijst" op basis van meer dan 200 landen) bereikte Roan met "The Subway" plek drie; haar hoogste notering in die lijst anno februari 2026.

In augustus 2025 was Roan een van de hoofdacts op het festival Lowlands in het Nederlandse Biddinghuizen. Tijdens haar 2025 toer deed ze in Europa ook het Belgische Pukkelpop aan en was ze een hoofdact op het Spaanse festival Primavera in Barcelona.

Roan was genomineerd voor de 68e Grammy Awards: met haar song "The Subway" voor "record of the year" en voor "best solo performance of the year". Ze verscheen optisch gezien topless met een jurk die hing aan tepelpiercings maar het vertoonde bleek later misleidend te zijn. Naar aanleiding hiervan was ze de eerste dagen van februari 2026 internationaal volop in het nieuws.

Roan is openlijk queer vrouw, type lesbisch. Ze brengt dit mede naar voren via de teksten van haar muziekstukken en de daarbij behorende video's. Ze komt hiermee en ook via overige middelen waaronder haar opgerichte Midwest Princess Project op voor de lhbtq+ community.

Luister hier naar:

[Good Luck, Babe!](#)

[Pink Pony Club](#)

[Casual](#)

[Hot to Go!](#)

[The Subway](#)

Op YouTube zijn nog meer nummers van Roan te vinden.

VOOR JOU BEZOCHT

Ontdek het moderne, Kunstmuseum Den Haag

Een van mijn meest favoriete musea in Nederland is Kunstmuseum Den Haag. Er zijn altijd verschillende exposities tegelijk en er zijn er altijd wel een of twee die je mooi vindt. En soms vind ik het zelfs jammer dat ik ze niet allemaal op één dag kan zien. Onlangs was ik er voor de tentoonstelling "London Calling", maar die is inmiddels niet meer te zien.

Op diezelfde dag bezocht ik ook de tentoonstelling "Ontdek het moderne, Van Monet tot Bacon". Deze tentoonstelling zet toonaangevende en baanbrekende werken van moderne kunstenaars in de spotlights. Je maakt een wonderlijke tocht langs schilderijen, sculpturen en maquettes van kunstenaars die experimenteerden met de bestaande status quo. Je wordt bij de hand genomen en losgelaten in een extra-verte achtbaan van alles wat vanaf de negentiende eeuw durfde af te rekenen met het verleden.

Moderne kunst ontstond in de laatste jaren van de negentiende eeuw. De eeuwwisseling stond in het teken van industrialisatie en opkomende welvaart, nieuwe democratieën en aanscherpingen van internationale verhoudingen. Het was een tijd die borrelde van spanning, van zowel plezier als angst, en de avant-garde dreef hierin naar boven.

Kunstenaars die besloten te breken met dat wat hun voorgangers deden, gingen op zoek naar hun intrinsieke drijfveer. Dat waren jonge en nieuwe namen die een verschil wilden maken, zoals Charley Toorop en Picasso. Maar ook gevestigde kunstenaars, die zichzelf opnieuw uitvonden, zoals Monet en Kandinsky.

Door bestaande methoden, vormentalen en onderwerpkeuzes uit te dagen, schiep de nieuwe generatie kunstenaars een nieuwe werkelijkheid: moderne kunst eist ruimdenkendheid op van iedereen die ernaar kijkt.

Modernistische kunstenaars geloofden dat hun werk de samenleving kon verbeteren, en dat de continue drang tot vernieuwing tot verdere vooruitgang zou leiden. Deze drang maakt dat moderne kunst lastig te vangen is in de tijd, alleen al omdat de vernieuwingen in verschillende stromingen een eigen tempo aanhielden.

Kunstwerken uit verschillende periodes, stromingen en disciplines zijn bijeengebracht, combinaties die wellicht op het eerste gezicht niet voor de hand liggen. Als bezoeker ontdek je lijnen in de twintigste-eeuwse kunstgeschiedenis, verhalen en dialogen tussen kunstwerken en kunstenaars uit diverse decennia en windstreken.

VOOR JOU BEZOCHT

Ontdek het moderne, Kunstmuseum Den Haag

Welke invloed had Mondriaan op Minimal Art-kunstenaars als Donald Judd? Wat hebben de indringende schilderijen van Francis Bacon gemeen met de sculpturen van Berlinde de Bruyckere? En wat is het verband tussen het expressionisme van Ernst Ludwig Kirchner en de gelaagde portretten van Marlene Dumas? Daar kun je meer over leren bij deze tentoonstelling.

Moderne kunst volgt geen vaste route en daarom als bezoeker ook niet. Dat was even wennen, maar de kunst over je heen laten komen was de beste optie. Gewoon een prachtig overzicht van werken van de meest toonaangevende kunstenaars van de moderne tijd. Van Monet tot Mondriaan, van Kandinsky tot Bacon.

De tentoonstelling is nog te zien tot en met 23 augustus 2026

Op dezelfde dag bezocht ik de kleine overzichtstentoonstelling van Marlow Moss. Over haar schreven we uitgebreid in Amarant jaargang 54 nummer 5. Deze tentoonstelling is nog te zien tot en met 13 september 2026.

DE VROUW IN DE KUNST

Gerda Wegener

Gerda Wegener werd op 15 maart 1886 geboren als Gerda Marie Frederikke Gottlieb in Hammelev, Denemarken. Gerda werd de enige van vier die de kindertijd overleefde. Haar vader Emil was luthers predikant en stamde af van Hugonoten die in de 18e eeuw van Frankrijk naar Denemarken waren gevlucht. Gerda kon goed tekenen en werd hierin opgeleid. Het gezin verhuisde naar Hobro en Gerda vervolmaakte zich later in Kopenhagen aan de Koninklijke Deense Kunstacademie.

In 1904 trouwde Gerda met Einar Wegener, een gevierd landschapsschilder die ze had leren kennen op de academie. In 1912 trokken ze samen naar Parijs, waar een gespannen, pre-oorlogse sfeer heerste. Het was een periode van uitersten: ontredde en losbandigheid. Het was de tijd van Sturm und Drang, avant-garde, Cabaret Voltaire (Zürich), dadaïsme en surrealisme. Ze verkeerden in de roes van het decadente Parijse kunstenaarsmilieu tussen art nouveau en art deco. Zij leefden in het modieuze Eiffelkwartier in Parijs. In hun zomerverblijf aan de Loire ontvingen zij de vrijgevochten vertegenwoordigers van de internationale artistieke wereld. Gerda exposeerde regelmatig in de 'Ole Haslunds Gallery' in Kopenhagen.

Haar man, Einar Wegener, poseerde vaak voor haar portretten in vrouwenkleding en kwam zo achter haar identiteit als transvrouw. Zij begon zichzelf Lili Elbe te noemen (ook wel gespeld als Lille of Lillie en ook wel genaamd Lilian of Lillian) en werd in die hoedanigheid voorgesteld als Einar's zus. Zij was het favoriete model van Gerda vanwege haar geringe borsten, die destijds in de kunst in de mode waren. In 1930 onderging Einar als een van de eerste ter wereld enkele transseksuele operaties waarop koning Christiaan X van Denemarken het huwelijk tussen Gerda en Einar/Lili ongeldig verklaarde.

Einar/Lili overleed in 1931, vermoedelijk door een longembolie na haar vijfde operatie.

In 1931 hertrouwde Gerda Wegener met (Fer)Nando Porta, een hoge officier bij de Italiaanse Luchtmacht, tevens diplomaat, met wie Gerda in Marokko ging wonen, maar van wie zij in 1936 zou scheiden. In Marokko kon ze bij hem onvoldoende tot haar recht komen op artistiek gebied.

In 1938 keerde ze terug naar Denemarken. In 1939 hield ze er haar laatste tentoonstelling, maar het werd geen succes omdat haar werk uit de mode was geraakt. Ze hield zich in leven met de verkoop van door haar geschilderde ansichtkaarten.

Orgieën, decadentie, extravagante, bizarre en biseksuele verhoudingen, zij ging weinig uit de weg in haar persoonlijke leven en de artistieke verwerking daarvan. Gerda werd populair met haar fijnbelijnde, soms erotische Jugendstilprenten, waarvan de composities evenwichtig zijn en waarin de arabesk voortdurend herkenbaar is. Hoewel de onderwerpen weleens gewaagd zijn in erotische zin, bleef haar werk kunstzinnig.

Zij was productief, schilderde op linnen, maakte portretten, aquarellen en gaf genummerde litho's uit. Zij was illustratrice voor vooraanstaande Franse bladen, zoals de Vogue, La Vie Parisienne, Fantasio, de Rire en La Baïonnette, en van boeken waaronder Le Livre des Vikings d'après les anciennes Sagas (Charles Guyot, 1924), Une Aventure d'Amour à Venise (Giacomo Casanova, 1927), Les Contes de La Fontaine (Jean de La Fontaine, 1928-1929), Eric Allatini's Contes de mon Père le Jars (1929) en Sur Talons rouges (1929) en in 1934 Théophile Gautier's Fortunio.

Gerda wordt internationaal gezien als een belangrijke vrouwelijke kunstenaar en als representatief voor de kunststroming art nouveau of Jugendstil. In het Centre Georges Pompidou in Parijs bevindt zich het schilderij *La dame à l'anémone*. In Kopenhagen heeft het Erotisch Museum een kunstwerk van Gerda in de collectie. Bekende werken zijn *Les femmes fatales* (1933), *Portrait of Lillian (Lauritzen)* (misschien een ander pseudoniem voor het vrouwelijke alter ego van Einar) (1924) en *Air de Capri* (1923).

In 2000 publiceerde David Ebershoff de roman 'The Danish Girl' over het leven van Lili Elbe en haar verhouding met Gerda Wegener. Het boek werd in 2015 verfilmd als 'The Danish Girl'. Boek noch film behandelen Gerda's seksualiteit noch het einde van hun relatie. In de film wordt de intensiteit van het leven tussen deze twee kunstenaars en de ontwikkelingen van de inwendige strijd die zij voeren met het ontdekken en omgaan van de transseksualiteit van Einar duidelijk weergegeven.

Hoewel Gerda tijdens haar leven in Denemarken vaak werd bekritiseerd vanwege haar onconventionele levensstijl, wordt ze nu gezien als een belangrijke figuur in de kunstgeschiedenis, met retrospectieven in musea zoals het ARKEN Museum for Moderne Kunst.

Collecties: Haar werk is opgenomen in prestigieuze collecties wereldwijd, waaronder het Metropolitan Museum of Art en de Wellcome Collection in Londen.

Gerda's verhaal is niet alleen dat van een getalenteerd kunstenaar, maar ook een van diepe loyaliteit en steun aan haar partner in een tijd waarin dergelijke identiteiten nauwelijks werden begrepen.

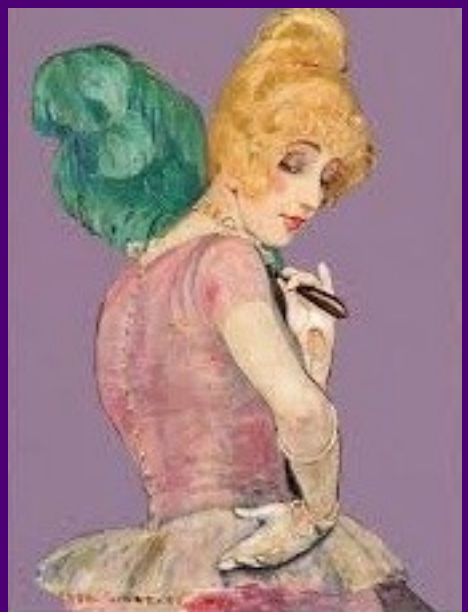
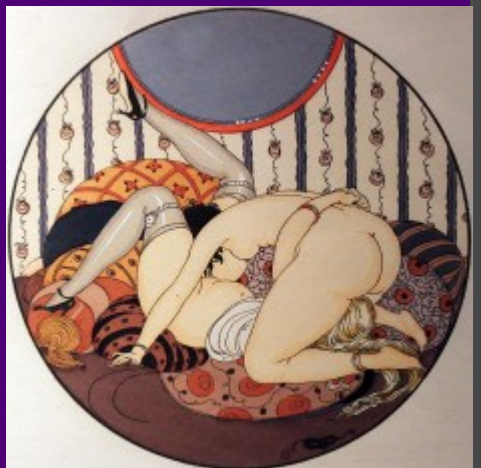
Op 28 juli 1940, kort na de inval van Nazi-Duitsland, overleed Gerda op 54-jarige leeftijd in armoede en eenzaamheid. De exacte begraafplaats van Gerda is onbekend. Zij overleed in Frederiksberg, Denemarken. Historische gegevens tonen aan dat ze is gecremeerd, maar de exacte locatie of de uiteindelijke rustplaats van haar as is nooit gedocumenteerd. Er is dan ook geen fysiek graf dat bezocht kan worden.

Ter vergelijking: haar ex-partner, de transgender vrouw Lili Elbe, is wel begraven. Haar graf bevindt zich op het Trinitatisfriedhof (Drie-eenhedskerkhof) in Dresden, Duitsland.

Foto's van boven naar beneden:

- ♥ Frontispice van *Contes de La Fontaine* (1928)
- ♥ Prent uit de serie *Les Délassements d'Eros* (1925, Beate Uhse Erotik-Museum in Berlijn)
- ♥ *Portrait of Lili Elbe with a Green Feather Fan*

GEWELD TEGEN POLITICI

Onderzoek naar online agressie en geweld tegen vrouwelijke politici

Vrouwelijke politici in gemeentes, provincies en waterschappen zijn veel vaker slachtoffer van online agressie en geweld dan hun mannelijke collega's. Dat blijkt uit onderzoek van Atria en Ipsos I&O naar online verbale agressie (zoals schelden, kleineren of discriminerende opmerkingen) of bedreiging en intimidatie (via e-mail of sociale media).

De afgelopen jaren zijn er steeds meer aanwijzingen dat vrouwen in de politiek onevenredig vaak geraakt worden door haat, agressie en geweld in online media. Er is nu voor het eerst grootschalig onderzocht hoe de aard, omvang en gevolgen van online agressie en geweld verschillen tussen vrouwelijke en mannelijke Nederlandse politici. Om dat in kaart te brengen analyseerden Atria en Ipsos I&O de antwoorden op een enquête onder ruim drieduizend politieke ambtsdragers in het decentraal bestuur.

Uit het onderzoek blijkt dat 47% van de vrouwelijke decentrale politici online agressie of geweld heeft meegemaakt in de afgelopen twaalf maanden, tegenover ruim 35% van de mannen. Het verschil is aanzienlijk. En het blijft ook bestaan als er rekening wordt gehouden met andere verklarende factoren, zoals de bestuurslaag waarin de politicus actief is of diens functie, politieke ervaring en politieke partij. Bijna een op de drie vrouwen geeft aan drie of meer online incidenten te hebben meegemaakt in de afgelopen twaalf maanden. Bij mannen is dat iets meer dan een op de vijf.

Agressie en geweld jegens vrouwen gaat vaker over hen als vertegenwoordiger van een specifieke groep (45% versus 35%). Bijvoorbeeld als vertegenwoordiger van een bepaald geslacht (vrouw) of een bepaalde politieke partij, etniciteit of seksuele voorkeur. Dat bleek ook al uit eerder kwalitatief onderzoek van Atria.

Politici ervaren negatieve mentale en lichamelijke gevolgen van online agressie en geweld. Ruim een op de drie vrouwelijke politici geeft aan dat het meest recente incident hun socialemediagebruik beïnvloedt. Bij mannelijke collega's is dat 27%.

Ruim de helft van de vrouwelijke politici geeft aan dat het risico om in aanraking te komen met agressie en geweld invloed heeft op hun socialemediagebruik, ongeacht of zij zelf te maken hebben gehad met (online) haat. Bij mannen is dat 42%.

Een op de tien vrouwelijke politici en een op de twaalf mannelijke politici heeft wel eens overwogen om te stoppen.

GEWELD TEGEN POLITICI

Onderzoek naar online agressie en geweld tegen vrouwelijke politici

Mannen en vrouwen maken even vaak melding van (online) haat en geweld. Er zijn ook geen verschillen in de mate waarin politici aangeven nazorg of begeleiding te hebben gekregen van hun organisatie. Toch zijn vrouwelijke politici minder tevreden over de wijze waarop zij het meest recente incident met anderen hebben kunnen bespreken. 75% van de vrouwelijke politici is hier (zeer) tevreden over, 8% is (zeer) ontevreden. Bij mannelijke politici is dat 83% respectievelijk 4%.

Vrouwelijke politici zijn ook minder tevreden over de wijze waarop de organisatie hun melding heeft opgepakt. En over de mate waarin hun organisatie voldoende doet om agressie en geweld te voorkomen, adequaat reageert op incidenten of nazorg en voorlichting of training geeft om met agressie en geweld om te gaan.

Vrouwen zijn nog steeds ondervertegenwoordigd in de Nederlandse politiek. (Online) agressie en geweld beperkt hen in hun functioneren en hun vrijheid om zich in het publieke debat uit te spreken. Daarmee vergroot (online) agressie en geweld niet alleen de kans dat vrouwen minder snel een politieke functie ambiëren. Maar het belemmert ook hun vertegenwoordigende werk waarin zij alle vrouwen in Nederland een stem geven in de politiek. De politieke vertegenwoordiging van vrouwen komt zo nog verder in het geding.

In een voortgangsbrief over het Programma Weerbaar Bestuur (14 mei 2024) informeert de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Tweede Kamer over het onderzoeksrapport. Aangekondigd wordt dat het ministerie samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, vrouwelijke politici en andere partners zoals Stem op een Vrouw een steunpakket op maat gaat maken. Daarnaast zullen bestaande trainingen worden aangepast.

Het onderzoeksrapport "Ga aardappelen schillen of zoiets". Onderzoek naar de omvang, aard en gevolgen van online agressie en geweld tegen vrouwelijke politici in Nederland is gemaakt in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Bron: Atria

NYX

Nyx, de godin van de nacht, schrijft
over dagelijkse dingen

Nederlands, een moeilijke taal

Sinds een half jaar heb ik wekelijks bezoek van S. Zij komt me helpen met huishoudelijke klussen. Vooral die klussen die ik verschrikkelijk vind én ook klussen waar ik niet aan toe kom. Hoewel S. al meer dan acht jaar in Nederland woont is ze de Nederlandse taal nog niet echt machtig. Ze deed een inburgeringscursus, maar omdat ze hier met man en kinderen kwam hoefde zij slechts niveau A1 te halen. Ging de Nederlandse overheid ervan uit dat ze immers toch thuis zou blijven om voor de kinderen te zorgen?

S. was blij dat ze niet al te lang naar school hoefde. Maar nu haar kinderen groter worden en ze graag wil werken ervaart ze het toch als een probleem. Tientallen sollicitaties brachten haar niet verder. Terwijl ze ontegenzeggelijk slim is, dat merk ik aan alles. Uiteindelijk besloot ze om dan maar te gaan poetsen bij anderen. En via een oproep in de supermarkt nu dus ook bij mij.

De eerste weken waren moeilijk. We communiceerde veel via de telefoon. Ik vond dat dat niet de weg was en vroeg haar of ze nieuwe woorden wilde leren. Ja, dat wilde S. graag. Dus spraken we af elke week een nieuw woord te leren. Met meervoudsvorm en eventueel de meerdere betekenissen.

En zo stuiten wij op heel wat moeilijkheden. Moeilijkheden die wij als Nederlander amper zien, maar die er wel zijn. Want waarom is het meervoud van glas klassen en van glas glazen. Voor S. zijn het namelijk twee glassen. En waarom mag je niet spreken van hardjes praten terwijl je het wel over zachtjes praten hebt? Het woord hard zorgde overigens voor nog wel meer problemen. Want waarom heb je een hart en kun je hard zijn. S. kwam er niet uit.

Onze gesprekken bij de koffie zorgden ervoor dat ik eens wilde uitzoeken of Nederlands nou echt zo moeilijk is. Ik las dat het niet in de top-tien van moeilijke talen staat, maar dat het wel een moeilijke taal is. Ik las dat je ongeveer 600 uur nodig om de Nederlandse taal onder de knie te krijgen. Voor het leren van bijvoorbeeld Mandarijn of Arabisch ben je meer dan 2000 uur kwijt. Ervan uitgaande dat je van je studie een werkweek maakt zou je dan in vijftien weken het Nederlands onder de knie moeten hebben. Mandarijn of Arabisch kost je slechts vijftig weken.

Is het gek dat ik van bovenstaande echt niets geloof. Ik probeer me al maanden een beetje in het Mandarijn te bekwamen omdat mijn kleindochter die taal aan het leren is. Geloof me, in het afgelopen schooljaar heb ik nauwelijks kunnen leren hoe het met de woordvolgorde zit. Om nog maar niet te spreken over de talloze karakters die zo sterk op elkaar lijken.

En ook al heeft het Nederlands maar 26 letters tot zijn beschikking, ook daar gebeuren voor een buitenlander rare dingen mee. Dingen die wij met de paplepel ingegoten kregen zijn voor S. maar al te vaak een puzzel. Wij gaan dus nog lang door met onze koffiegesprekken. Voor haar, maar ook voor mij. Met een andere blik naar mijn eigen taal kijken is namelijk heel goed. Dat zouden meer Nederlanders moeten doen.

HET WILDE VROUWENPAD

Aafke wandelt van Thorn naar Roermond

Eind vorig jaar kreeg ik het boek 'Het wilde vrouwenpad' van Brigitte Ars.

Wanneer Brigitte tijdens het wandelen van de Harzer Hexenstiege een verbranding van een heksenpop ziet, realiseert ze zich dat haar als avontuurlijke vrouw vroeger hetzelfde had kunnen overkomen. Geïnspireerd door dit besef besluit ze ook andere "vrouwenpaden" te lopen. Ze dwaalt over de Brontë Way in Yorkshire, sluit zich aan bij een Ierse pelgrimage voor de godin en heilige Brigid, en bewandelt de Via Matildica in Italië. Onderweg ontdekt ze de verhalen achter vrijgevochten vrouwen als de avontuurlijke Schotse Nan Shepherd, de Zweedse Astrid Lindgren en de Franse Simone de Beauvoir. Wat kunnen we leren van hun moed? En hoe speelt hun strijd voor vrijheid door in het leven van vrouwen van vandaag?

Geïnspireerd door de beschrijvingen van haar eerste paar wandelingen bezocht ik de website van Brigitte en zag tot mijn grote vreugde daar een "Wilde vrouwen wandeling" aangekondigd. Nog ver genoeg weg om te trainen (ik liep nog niet eerder 16 km. op één dag) dus ik trok de stoute wandelschoenen aan en melde me aan.

Op 9 mei jl. Verzamelden vijftien dames zich in het museum in Thorn, vertrekpunt voor de wandeling. Onder het genot van koffie en natuurlijk Limburgse vlaai hoorden wij het verhaal van Thorn, een ministaatje dat achthonderd jaar lang geregeerd werd door adellijke dames. We hadden geen beter vertrekpunt kunnen hebben voor onze wilde vrouwenwandeling.

De wandeling ging van Thorn naar Roermond, met als eindpunt de Galgenberg, waar eeuwenlang vrouwen werden vermoord die werden beschuldigd van hekserij.

Het was een mooie dag met een aangename temperatuur om te wandelen, iets aan de warme kant. Onderweg liep je geregeld naast iemand anders, erg leuk telkens een ander gesprek te hebben en te horen wat andere vrouwen had doen besluiten om mee te lopen. Tijdens de lunch was er een korte talk van (toen nog) raadslid Marianne Smitsman die vertelde over de plannen van de gemeente Roermond om vrouwen meer een podium te geven. Wat eigenlijk direct al mislukt is omdat de raad van Roermond op dit moment uit alleen maar mannen bestaat. Zij betreurt dit zeer.

Tijdens diverse stops las Brigitte voor uit haar boek.

Het wandelen met een groep vrouwen en telkens weer een ander gesprek hebben vond ik erg leuk aan deze wandeling. De wandeling zelf had ik liever meer informatief en avontuurlijk gehad. Doordat er een stuk was afgesloten moesten we een alternatief pad nemen en daardoor hebben we vele kilometers over geasfalteerde wegen gelopen, langs industrieterreinen en werkplaatsen. Dit was minder inspirerend.

Al met al heb ik wel een hele leuke dag gehad waarbij ik mijn doel om de 16 kilometer vol te kunnen houden heb volbracht. Dat geeft mij genoeg inspiratie om meer te wandelen, alleen of met anderen.

Het boek 'Het wilde vrouwenpad' is in menig bibliotheek te leen en uiteraard ook te koop in de boekhandel. Het is zeker een aanrader en wie weet wel een start van het wandelen van een van de paden uit het boek!

Aafke Vlaanderen Oldenzeel

VOOR JOU OP REIS

Chartres , redelijk dichtbij, heel buitenlands

Chartres is vanuit Nederland in een kleine zeseneenhalf uur te rijden. Dichtbij dus en toch zo heerlijk Frans.

Chartres is de hoofdstad van het departement Eure-et-Loir, gelegen aan de Eure. De stad heeft een rijk erfgoed, met als belangrijkste monument haar gotische kathedraal. Chartres bestond al in de oudheid maar beleefde haar hoogtepunt in de middeleeuwen als religieus en intellectueel centrum met haar kathedraal en haar beroemde kathedraalschool.

De historische binnenstad die als geheel over een oppervlakte van 64 hectare beschermd is bestaat uit twee delen: de bovenstad (ville haute), rondom de kathedraal en de benedenstad (basse ville), aan de oevers van de Eure en zijn zijarmen, het bestaat uit een wirwar van straatjes, bruggen en middeleeuwse bouwwerken.

Wij hadden een hotel (Ibis budget) zo'n tien kilometer van het centrum waar we tegen de avond aankwamen. Met de bus naar de binnenstad waar we neerstreken op een van de vele pleintjes om te dineren. Je weet het niet van tevoren, maar het bleek een goede keus. Gerechten op de kaart die je echt niet op een Nederlandse menukaart aantreft. Zoals kalfsniertjes en ravioli in truffelsaus. Ook een toetje als pavlova zul je in Nederland niet gauw aantreffen. We hadden een aangename avond, ook door het weer dat zich van de beste kant liet zien. Met een kopje koffie, waarmee we de zwoele zomeravond afsloten, bleven we zo lang mogelijk zitten.

Na een goede nachtrust en een lekker ontbijt, zeker voor een budgethotel, lieten we ons de volgende morgen door een taxi afzetten in de bovenstad en bezochten daar de kathedraal.

De kathedraal van Chartres valt op door soberheid als ik het vergelijk met andere kathedralen die ik zag. Het mooiste aan deze kathedraal zijn de (bijna) ontelbare glas-in-lood ramen. Een lust voor het oog. Daar hebben we van genoten. Er is ook een labyrint, maar er staan stoelen op en kun je het dus niet lopen. Wat we ook wel mooi vonden was het middenschip met prachtig houtsnijwerk en een uitbundig hoogaltaar. Blij dat we deze kathedraal gezien hebben.

Daarna was het slenteren over pleintjes en door heel smalle straatjes. Soms zo smal dat je beide muren aan kunt raken. Prachtige namen hebben die straatjes ook, vaak genoemd naar de handel die er ooit plaatst vond. Zo is er de Rue aux Herbes, maar ook de Rue au Lait.

We dronken heerlijke warme chocomel bij een patisserie. Uiteraard iets lekkers erbij, een macaron in een smaak die ik nog niet kende. We zaten er prima met uitzicht op de oude overdekte hallen waar verse groenten verhandeld werden.

Op onze wandeling zagen we een aantal mooie vakwerkhuisen, muurschilderingen, fraaie winkelpanden en heel veel mooie pleintjes. Na een lunch een wandeling richting station, we hadden het vermoeden dat daar wel taxi's zouden staan. En dat klopte. Dus op dezelfde luxueuze manier terug naar het hotel.

Rond drieën huiswaarts, waar we tegen half tien arriveerden. Twee dagen weggeweest, maar er helemaal even tussenuit. Aanrader.

HISTORISCHE KLASSIEKERS

Optimistische woede in historische klassiekers

Voor een interne scholing over literatuur in de 18e en 19e eeuw, die ik samen met een bevriende oud leraar Nederlands heb gegeven aan mijn collega's, dook ik in de geschiedenis van de literatuur.

Al lezende steeg mijn verontwaardiging over de ondergewaardeerde positie van de vrouw in de literatuur door de eeuwen heen. Een positie die zelfs nu nog waarneembaar is.

De scholing kreeg uiteindelijk de titel "Een eigen stem" en werd uitgebreid met aan het eind van elk hoofdstuk (lees eeuw) een beeld van de positie van de vrouw op dat moment.

Je raadt het al, de vrouw was er vooral voor het baren van kinderen en de opvoeding. Ze mocht handwerken en onder begeleiding naar "dameskransjes" maar studeren of schilderen, nee dat was iets voor mannen. Natuurlijk, er waren uitzonderingen, maar het is nooit vanzelfsprekend geweest dat deze vrouwen mee mochten doen.

De podcast "Historische klassiekers" is een serie over onmisbare historische teksten uit het Nederlands taalgebied. Veel mensen denken dat vrouwen uit de geschiedenis niet worden genoemd omdat ze er niet waren, of omdat ze niets belangwekkends voortbrachten.

De podcast "Historische klassiekers" laat het tegendeel zien; ze waren er en ze schreven over thema's die ons vandaag de dag nog raken.

De podcast is een serie van Fixdit, een schrijverscollectief dat streeft naar meer diversiteit in de canon en de literaire wereld. Door o.a. acties, essays, open brieven en gesprekken wil Fixdit het bewustzijn over genderongelijkheid in de letteren vergroten en de canon uitbreiden met werk van belangrijke vrouwelijke auteurs. Zij gaven onlangs het manifest "Optimistische woede" - Fix het seksisme in de literatuur uit.

In de komende edities van Amarant zal ik de historische schrijvende vrouwen de aandacht geven die ze verdienen! De eerste vrouw die aan bod komt is Anna Bijns, die een vurige, spitsvondig en soms ronduit hilarisch oeuvre voortbracht!

Aafke Vlaanderen Oldenzeel

NIET TE MISSEN

Bijzondere evenementen of tentoonstellingen

Theatergroep Aluin en Compagnie Red Yellow & Blue maken voorstelling over de Sodomietenvervolgingen

Op vrijdag 7 augustus 2026 gaat in de Michaëlskapel van de Domtoren in Utrecht de voorstelling De Dolle Koster van de Domtoren van Theatergroep Aluin en Compagnie Red Yellow & Blue in première. In het jaar dat World Pride ons land aandoet, bundelen de gezelschappen hun krachten voor een voorstelling over de Sodomietenvervolgingen.

Voor speeldata en tickets [klik hier](#).

Ongehoord, verzamelde vrouwen te zien tot en met 31 december 2026 Museum Gouda

Zes eeuwen geschiedenis door de ogen van vrouwen uit de collectie van Museum Gouda. Ruim 30 ijkpunten die de voortdurende golfbeweging van emancipatie markeren. Deze verhalen, vaak vergeten of verborgen, worden verteld in 'Ongehoord, verzamelde vrouwen'.

Van huisvrouwen tot kunstenaars, vrouwen hebben altijd een onmiskenbare rol gespeeld, ondanks de beperkte erkenning in hun tijd. Vrouwen in alle lagen van de samenleving hebben in de vroegmoderne tijd aanzienlijke zelfstandigheid, maar ze laten maar weinig tastbare sporen na. In de archieven worden de meeste vrouwen enkel aangeduid als huisvrouw, echtgenoot, moeder of dochter van een man. Hoe positioneerde zij zich in een wereld die vaak door mannen werd gedomineerd?

Voor meer informatie: ga naar de [website](#)

SERVICEPAGINA

Groep 7152 email: info@groep7152.nl
Bestuur:
Voorzitter: Marianne Henny voorzittergroep7152@gmail.com
Penningvrouw: Ida Westra penningmeestergroep7152@gmail.com
Secretaris: Adriënne Nijssen secretariaatgroep7152@gmail.com
PR en website: prgroep7152@gmail.com

Ereleden:

Hannah van Buuren
Elly Fraayen
Ida Ruyzendaal (postuum)
Nel Welle Donker-Delfos Visser
Riet Ruyzendaal-de Groot

Administratie:

Ombocht 26
8491 BR Akkrum
Bank: NL44INGB0001884811 tnv St. Groep 7152
email: dona7152@gmail.com

Regio's en werkgroepen:

Arnhem-Nijmegen: <http://groep7152.nl/arnhem-nijmegen/>
Flevovuur: <http://groep7152.nl/flevovuur/>
La Gaité (Utrecht-Amersfoort): <http://groep7152.nl/la-gaite/>
Pink Lounge Ladies (Assen): <http://groep7152.nl/pink-lounge-ladies/>
Roze Vrouwen Vechtdal (Hardenberg): <http://groep7152.nl/roze-vrouwen-vechtdal/>
Werkgroep 50 pl(min)us: www.50plusminus.nl

Colofon

Issn 01666-7505

55e jaargang nummer 2
Oplage: 650
Verschijnt 6 x per jaar
(februari, april, juni, augustus, oktober, december)

Hoofdredacteur: Adriënne Nijssen
Eindredacteur: functie vacant
Email: amarantmagazine@gmail.com
Administratie: dona7152@gmail.com
Advertentiebeheer: amarantmagazine@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden stukken in te korten. Niets uit deze Amarant mag worden overgenomen zonder toestemming van de hoofdredacteur.

Kopijsluiting volgend nummer: 15 mei 2026. Kopij die later binnenkomt wordt niet in behandeling genomen. Verschijningsdatum volgend nummer: rond 20 juni 2026.

Amarant wordt verstrekt aan onze donatrices. Een donateurslidmaatschap kost minimaal € 30,- per jaar.
Beëindiging: schriftelijk, twee maanden voor het einde van het tijdvak.

Amarant wordt ook verstrekt aan onze adverteerders. Advertenties vanaf € 25,- per jaar. Vraag een vrijblijvende offerte.

Foto omslag: Denemarken beeldentuin Louisiana, Henri Laurens – Grande femme debout à la draperie

ORGANISATIES

... en hun werkterrein

CHJC *Vereniging van christelijke homo's en lesbiennes*

Postbus 14722, 1001 LE Amsterdam

☎ 06-53234516

✉ info@chjc.nl 🌐 www.christenqueer.nl

COC Nederland

Federatie van Nederlandse verenigingen tot integratie van homoseksualiteit

Postbus 3836, 1001 AP Amsterdam

Bezoekadres: Nieuwe Herengracht 49, 1011 RN Amsterdam

☎ 020-6234596

✉ info@coc.nl 🌐 www.coc.nl

Gay & Lesbian Switchboard

Hier kun je terecht met jouw vragen over homo, bi- en transseksualiteit. Via mail of telefonisch.

Kijk voor openingstijden op de site.

Ook via chat bereikbaar.

☎ 020 623 65 65

✉ info@switchboard.nl 🌐 www.switchboard.nl

Homodok-Lesbisch Archief Amsterdam

Informatie- en documentatiecentrum over homoseksualiteit en seksuele diversiteit

Oosterdokstraat 110, 1011 DK Amsterdam

Bezoekadres: Oosterdokskade 143, 1011 DL Amsterdam

☎ 020-5230837

✉ homodok@ihlia.nl 🌐 www.ihlia.nl

John Blankenstein Foundation

Draagt bij aan een open en veilig sportklimaat voor homo-, biseksuelen en lesbiennes

☎ 06-51452330

✉ info@johnblankensteinfoundation.nl

🌐 www.johnblankensteinfoundation.nl

Jong&Out

Voor homo's, lesbo's, bi's en transgenders tot en met achttien jaar

🌐 www.jongenout.nl

LKP *Landelijk Koördinatiepunt Groepen kerk en homoseksualiteit*

✉ via formulier op website 🌐 www.lkp-web.nl

LNBI

Landelijk Netwerk Biseksualiteit

Postbus 75087, 1070 AB Amsterdam

☎ 06-22938519 (dagelijks van 17.00-22.00 uur)

✉ voorlichting@lnbi.nl 🌐 te bereiken via Twitter @LNBI

Naast LNBI is er nu ook Bi+, bereikbaar via www.biplus.nl

Orpheus

Voor mensen die in hun heterorelatie te maken hebben met homoseksuele, lesbische of biseksuele gevoelens van henzelf of hun partner.

Diverse regiogroepen in het hele land.

✉ via bericht op website 🌐 www.orpheushulpverlening.nl

Proud Parents

Voor ouders van homoseksuele jongeren

Antwoordnummer 2966, 1000 RA Amsterdam

☎ 020-6234596

🌐 <https://www.facebook.com/proudparentsband>

Rainbow Buddy Support

Voor homomannen, lesbische vrouwen, biseksuelen en transgenders wiens leven (tijdelijk) uit balans is vanwege meervoudige problematiek en psychische / psychiatrische klachten

Postbus 10887, 1001 EW Amsterdam

Bezoekadres: Droogbak 1-D, 1013 GE Amsterdam

☎ 020. 531 76 00

✉ info@deregenboog.org 🌐 www.deregenboog.org

Roze Hulpverlening

Psychosociale hulpverlening voor homoseksuele, lesbische, biseksuele en transgender cliënten.

Op deze website staan de gegevens van meer dan 150 hulpverleners en 10 instellingen die affiniteit en ervaring hebben met hulpverlening aan cliënten met homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender gevoelens

🌐 www.rozehulpverlening.nl

Stichting De Kringen

Gespreks/gezelligheidsgroepenorganisatie voor homo- en biseksuele mannen en vrouwen

Landelijk informatiepunt:

☎ 06-83 22 97 97, best bereikbaar tussen 19.00 en 21.00 uur 's-avonds

✉ via bericht op website 🌐 www.dekringen.nl

Stichting Jongeren met een Homo Ouder

Postbus 785, 6500 AT, Eindhoven

☎ 06-54346043

✉ contact@jmho.nl 🌐 <https://www.coc.nl/tag/stichting-jongeren-met-een-homo-ouder>

Vereniging Genderdiversiteit

Postbus 11575 1001 GN Amsterdam

☎ 06 – 25 435 865

✉ info@vereniging-genderdiversiteit.nl

Amarant

Magazine van Groep 7152

Kopij voor Amarant jaargang 55,
nummer 4 dient binnen te zijn op:

15 juli 2026

Wil je reageren op een van onze rubrieken, stuur je reactie
dan naar: amarantmagazine@gmail.com

Wil jij zelf een bijdrage leveren aan ons magazine, ook dan kun
je mailen naar: amarantmagazine@gmail.com

Aan dit nummer werkten mee:

**Marja van Dort, Leny Hartong, Adriënne
Nijssen, Nyx, Cok Troost, Aafke Vkaandere
Oldenzeel**

Met dank aan:

Edith O.

Hadewich van Beveren

Marjolein Z.

In het volgende nummer o.a.

- ◆ **Therese Klompenhouwer, koningin van het driebanden**
- ◆ **Homo-emanipatie in Nederland deel 2**
- ◆ **Liefde op de werkvloer, hoe ga je daar mee om**
- ◆ **Wat is de anti-genderbeweging?**
- ◆ **Madeira, het bloemeneiland**
- ◆ **Britse wet: Sectie 28**
- ◆ **De vrouw in de kunst: Lou Loeber**

De nieuwe Amarant verschijnt rond 20 augustus 2026

